

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

DRŽAVNE POMOČI V EU IN SLOVENIJA

Anita Časar

Ljubljana, maj 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

DRŽAVNE POMOČI V EU IN SLOVENIJA

Kandidatka:	Anita Časar
Vpisna številka:	04035470
Študijski program:	univerzitetni študijski program Uprava prva stopnja
Mentor:	doc. dr. Aleksander Aristovnik

Ljubljana, maj 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana ANITA ČASAR, študentka univerzitetnega programa Uprava prva stopnja z vpisno številko 04035470, sem avtorica diplomskega dela z naslovom:

DRŽAVNE POMOČI V EU IN SLOVENIJA

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: ga. Mateja Horvat Duh

Ljubljana, 29. 04.2011

Podpis avtorice

POVZETEK

Evropska unija vodi konkurenčno politiko, ki je specifična za vsako posamezno gospodarstvo, hkrati pa s svojimi ukrepi vpliva na gospodarsko rast in doseganje globalne konkurenčnosti. Pomemben element konkurenčne politike so državne pomoči, s katerimi država posega v dogajanje na trgu ter izkrivljajo konkurenco. V literaturi obstaja mnogo opredelitev državnih pomoči, ki se spreminjajo in dopolnjujejo. V Sloveniji državne pomoči obravnava Zakon o spremljanju državnih pomoči. Po definiciji iz tega zakona gre za odhodke ali zmanjšanje prihodkov države, ki pomenijo korist za prejemnika državne pomoči in mu tako zagotavljajo določeno konkurenčno prednost. Državne pomoči niso namenjene samo za gospodarske namene, ampak so možne tudi za socialne namene in za namene odprav različnih posledic, povzročenih z naravnimi nesrečami ali izrednimi dogodki. Prejemnik državne pomoči pridobi prednost pred svojimi tekmeci. Zato 107. člen Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti na splošno prepoveduje državno pomoč, razen če ni utemeljena z razlogi splošnega gospodarskega razvoja. Da bi zagotovili, da se ta prepoved upošteva, uporabljajo po vsej Evropski uniji enaka pravila. Evropska komisija je odgovorna za gledanje nad skladnostjo državne pomoči s pravili Evropske unije. V svojem diplomskem delu sem z razpoložljivimi statističnimi in teoretičnimi podatki primerjala in analizirala dodeljevanje državnih pomoči v Sloveniji in Evropski uniji. Najprej sem predstavila institucionalni okvir dodeljevanja državnih pomoči (pojem državnih pomoči, oblike državnih pomoči, ureditev državnih pomoči v Sloveniji). V drugem delu sem analizirala strukturo in gibanje dodeljevanja državnih pomoči v Sloveniji med leti 2006–2009 ter jih primerjala s članicami Evropske unije v istem obdobju. Analiza je pokazala, da se je Slovenija prilagodila pravnemu redu Evropske unije in ima danes povsem primerljiv obseg in strukturo državnih pomoči kot stare države članice Evropske unije, tako da kakršnih velikih razlik pri izvajanju politike državnih pomoči med državami članicami Evropske unije in Slovenijo ni.

Ključne besede: državne pomoči, pomoči »de minimis«, oblike državnih pomoči, instrumenti državnih pomoči, pravila o državnih pomočeh, postopki in ureditev državnih pomoči.

ZUSAMMENFASSUNG

STAATLICHE BEIHILFEN IN DER EUROPÄISCHEN UNION UND SLOWENIEN

Die Europäische Union führt die Wettbewerbspolitik, die spezifisch für jede einzelne Wirtschaft ist, zugleich hat sie aber mit ihren Maßnahmen große Auswirkung auf das Wirtschaftswachstum und das Erreichen der globalen Wettbewerbsfähigkeit. Ein wichtiges Element der Wettbewerbspolitik sind die staatlichen Beihilfen, mit denen der Staat in das Marktgeschehen eingreift und was am wichtigsten ist, sie verfälschen den Wettbewerb. In der Literatur gibt es viele Definitionen von staatlichen Beihilfen, die sich ändern und aktualisieren. In Slowenien befasst sich das Gesetz über staatliche Beihilfen mit der Überwachung der staatlichen Beihilfen. Nach der Definition aus diesem Gesetz handelt es sich um die Ausgaben bzw. Verminderung der Staatseinnahmen, die einen Nutzen für den Empfänger der staatlichen Beihilfen darstellen und damit wird ihm natürlich ein Wettbewerbsvorteil versichert. Staatliche Beihilfen sind nicht nur für industrielle Zwecke bestimmt, sondern auch für soziale Zwecke und für verschiedene Behebungen der Folgen, verursacht durch Naturkatastrophen oder sonstige außergewöhnliche Ereignisse. Der Empfänger der Sozialhilfe gewinnt einen Vorteil gegenüber den anderen Wettbewerbern. Daher verbietet der 107. Artikel des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Gemeinschaft im Allgemeinen staatliche Beihilfe, sofern sie nicht durch Gründe der allgemeinen wirtschaftlichen Entwicklung gerechtfertigt ist. Um sicherzustellen, dass dieses Verbot eingehalten wird, gelten gleichermaßen in der gesamten Europäischen Union die gleichen Regeln. Die Europäische Kommission ist verantwortlich für die Überwachung der Übereinstimmung der staatlichen Beihilfen mit den Vorschriften der Europäischen Union. In meiner Diplomarbeit verglich und analysierte ich mit den verfügbaren statistischen und theoretischen Daten die Gewährung von staatlichen Beihilfen in Slowenien und der Europäischen Union. Zuerst stellte ich den institutionellen Rahmen für die Zuteilung der staatlichen Beihilfen vor (der Begriff der staatlichen Beihilfen, die Formen der staatlichen Beihilfen, die staatliche Beihilfen in Slowenien). Im zweiten Teil analysierte ich die Struktur und Bewegung der Gewährung von staatlichen Beihilfen in Slowenien in den Jahren 2006-2009 und verglich sie mit den Mitgliedsstaaten der Europäischen Union im gleichen Zeitraum. Die Analyse zeigte, dass sich Slowenien der Rechtsordnung der Europäischen Union angepasst hat und hat nun voll vergleichbaren Umfang und Struktur der staatlichen Beihilfen der alten EU-Mitgliedsstaaten, so kann ich feststellen, dass da nicht irgendwelche große Unterschiede bei der Umsetzung der Politik der staatlichen Beihilfen zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union und Slowenien vorkommen.

Stichwörter: staatliche Beihilfen, Unterstützung, "de minimis"-Beihilfen, Arten der staatlichen Beihilfen, Instrumente der staatlichen Beihilfen, Vorschriften bezüglich staatlicher Beihilfen, Verfahren und Regelung der staatlichen Beihilfen

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	iii
POVZETEK.....	iv
ZUSAMMENFASSUNG.....	v
KAZALO.....	vi
1 UVOD	1
2 UREDITEV DRŽAVNIH POMOČI NA PODROČJU EVROPSKE UNIJE.....	3
2.1 OPREDELITEV DRŽAVNIH POMOČI.....	3
2.2 OBLIKE DRŽAVNIH POMOČI PO INSTRUMENTIH	4
2.3 OBLIKE DRŽAVNIH POMOČI PO CILJIH OZ. NAMENIH POMOČI	5
2.3.1 Horizontalne državne pomoči	6
2.3.2 Regionalne državne pomoči	7
2.3.3 Sektorske državne pomoči	7
2.4 POMOČI PO PRAVILU »DE MINIMIS«.....	7
2.5 PRAVILA ZA DODELJEVANJE DRŽAVNIH POMOČI	8
2.5.1 Splošna pravila	8
2.5.2 Horizontalna pravila	9
2.5.3 Regionalna pravila.....	9
2.5.4 Posebna sektorska pravila.....	9
2.6 INSTRUMENTI ZA DODELJEVANJE DRŽAVNIH POMOČI.....	10
2.7 POSTOPKI V ZVEZI Z DRŽAVNIMI POMOČMI.....	12
2.7.1 Priglasitev in odobritev državnih pomoči.....	12
2.7.2 Postopek v primeru nepriglašениh in nezakonitih državnih pomoči	14
2.7.3 Sodno varstvo.....	14
3 UREDITEV DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI	16
4 ANALIZA OBSEGA IN STRUKTURE DODELJENIH DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI	18
4.1 CELOTEN OBSEG DRŽAVNIH POMOČI.....	18
4.2 DRŽAVNE POMOČI PO KATEGORIJAH V SLOVENIJI	19
4.3 DRŽAVNE POMOČI PO STATISTIČNIH REGIJAH.....	21
4.4 POMOČI V SEKTORJU INDUSTRIJA IN STORITVE	22
4.4.1 Horizontalne državne pomoči	23
4.4.2 Pomoči za zaposlovanje in usposabljanje.....	25
4.4.3 Regionalni cilji	26
4.4.4 Pomoči za raziskave in razvoj.....	27
4.4.5 Pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo	27
4.4.6 Pomoči za majhna in srednja velika podjetja	28
4.4.7 Pomoči za kulturo	28
4.5 POMOČ KMETIJSTVU IN RIBIŠTVU.....	28
4.5.1 Kmetijstvo	28
4.5.2 Ribišstvo.....	29
4.6 DRŽAVNE POMOČI V POSEBNIH SEKTORJIH	30
4.6.1 Pomoči za transport	31
4.6.2 Pomoči za reševanje in prestrukturiranje.....	31
4.6.3 Pomoči za premogovništvo	32
4.7 DRŽAVNE POMOČI PO VELIKOSTI PODJETIJ	32
4.8 POMOČI, DODELJENE PO PRAVILU DE MINIMIS.....	34
4.9 DRŽAVNE POMOČI PO DEJAVNOSTIH.....	35
5 PRIMERJAVA DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI.....	37

6 RAZLAGA REZULTATOV IN PREVERJENJE DELOVNIH HIPOTEZ	42
7 ZAKLJUČEK	44
LITERTURA IN VIRI.....	45
PRILOGE.....	48

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Spremljanje deležev državnih pomoči po kategorijah (2006–2009)	20
Grafikon 2: Državne pomoči za zaposlovanje in usposabljanje (2006–2009) v mio EUR...25	25
Grafikon 3: Državne pomoči v posebnih sektorjih (2006–2009).....	30
Grafikon 4: Delež pomoči po pravilu "de minimis" po kategorijah (2002–2009) v mio EUR	34
Grafikon 5: Delež dodeljenih državnih pomoči po dejavnostih (v%)	36
Grafikon 6: Delež državnih pomoči v BDP v državah EU (2008) in v Sloveniji	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež državnih pomoči v BDP v Sloveniji od leta 1998 do 2009	19
Slika 2: Višina in deleži državnih pomoči po statističnih regijah v letu 2008.....	22
Slika 3: Dodeljene državne pomoči po horizontalnih ciljih (20001–2009) v mio EUR	24
Slika 4: Regionalne državne pomoči v mio EUR (2001–2009).....	27
Slika 5: Delež državnih pomoči znotraj horizontalnih ciljev (2007–2009) ter primerjava s povprečnim deležem v državah EU – brez pomoči za reševanje in krizne ukrepe (2006-2008)	40

KAZALO TABEL

Tabela 1: Državne pomoči v Sloveniji od leta 2006 do 2009	18
Tabela 2: Državne pomoči v Sloveniji po posameznih kategorijah v letih 2006–2009	20
Tabela 3: Državne pomoči v sektorju industrija in storitve (2006–2009)	23
Tabela 4: Državne pomoči po horizontalnih ciljih (2006–2009)	24
Tabela 5: Državne pomoči v kmetijstvu (2006–2009).....	29
Tabela 6: Državne pomoči v ribištvu (2006–2009)	30
Tabela 7: Državne pomoči v transportu (2006–2009)	31
Tabela 8: Državne pomoči v premogovništvu (2006–2009)	32
Tabela 9: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči v % (2004–2009) 33	33
Tabela 10: Državne pomoči v Sloveniji in primerjava z EU (2008)	37

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Državne pomoči za zaposlovanje in usposabljanje v Sloveniji (2006–2009)	48
Priloga 2: Državne pomoči v posebnih sektorjih v Sloveniji (2006–2009)	48
Priloga 3: Deleži državnih pomoči po regijah v Sloveniji (2006–2009).....	49
Priloga 4: Državne pomoči po dejavnosti v Sloveniji (2006–2009).....	50
Priloga 5: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2006, 2007, 2008, 2009 po posameznih kategorijah	51
Priloga 6: Državne pomoči (brez kmetijstva, ribištva in transporta) EU-27 v mio EUR (1998–2009).....	52
Priloga 7: Državne pomoči (brez kmetijstva, ribištva in transporta) EU-27 kot delež BDP v % (1998–2009).....	54

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

BDP	Bruto domači proizvod
BED	Bruto ekvivalent dotacij
CAP	Common Agricultural Policy
DP	Državne pomoči
ES	Evropska skupnost
EU	Evropska unija
EUR	Euro
EUREKA	European Research Coordination Agency
MIO	Milijon
MSP	Mala in srednje velika podjetja
NED	Neto ekvivalent dotacij
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
OMG	Odpravljanje motenj v gospodarstvu
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
R&D	Research and development
RS	Republika Slovenija
ZNDP	Zakon o nadzoru državnih pomoči
ZPRPGDT	Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah
ZSDrP	Zakon o spremljanju državnih pomoči

1 UVOD

Na področju gospodarstva se vloga vsake države članice Evropske unije izvaja z različnimi politikami, saj tržni mehanizem ne zagotavlja delovanja vseh ekonomskih funkcij. Nekatero državo se odločajo voditi industrijsko politiko, druge pa so glede na razvitost nacionalnih gospodarstev izoblikovale konkurenčno politiko. Ta je specifična za vsako posamezno gospodarstvo in z ukrepi vpliva tudi na gospodarsko rast in doseganje globalne konkurenčnosti. Poleg opisanih politik sodijo še med pomembnejše: tehnološka politika, politika zaposlovanja, javna politika in še druge.

V Rimski pogodbi, podpisani leta 1957, so bili zastavljeni cilji, katerim mora Evropska skupnost slediti. Eno izmed področij, katerim morajo države članice Evropske unije slediti in s tem tudi Slovenija, ki je polnopravno članstvo pridobila 1. maja 2004, se nanaša na zagotavljanje in varovanje proste konkurence. Slednje temelji na doslednem upoštevanju pravil konkurenčnega prava Evropske unije, katerih pomemben element so tudi pravila o državnih pomočeh. Ta so se oblikovala desetletja, danes pa so veljavna pravila združena v več skupin. Pravila o državnih pomočeh niso namenjena samo omejevanju izboljšanja konkurenčnega položaja udeležencev na trgu (podjetij, posameznikov...), temveč tudi odpravljanju nepravilnosti in varovanju konkurence na trgu.

Državno pomoč lahko opredelimo kot neke vrste ukrepe, s katerimi država usmerja in spodbuja gospodarstvo na ciljnih področjih, z njimi posega na trg ter tako zagotavlja ugodnosti udeležencem na trgu. Po drugi strani pa vpliva na konkurenčni položaj teh udeležencev, saj jim zagotavlja konkurenčno prednost pred vsemi ostalimi udeleženci na trgu. Na splošno jih lahko opredelimo kot omogočanje koristi podjetjem oz. drugim udeležencem na trgu ob hkratnem obremenjevanju države in njenih virov.

Na osnovi razmišljanj sem oblikovala naslednje trditve oz. delovne hipoteze, ki jih bom tekom raziskovanja poskusila potrditi oz. zavrnila na podlagi primerjalne analize sekundarnih kvantitativnih podatkov:

1. Največ državnih pomoči v državah članicah EU in s tem tudi v Sloveniji je usmerjeno v doseganje horizontalnih ciljev.
2. Državne pomoči v Sloveniji, glede na BDP na prebivalca, se zmanjšujejo.
3. Slovenija ima glede na države članice EU relativno malo državnih pomoči (v % BDP).
4. Višina dodelitev državnih pomoči je odvisna od gospodarske razvitosti države.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. Vsaki del vsebuje poglavje, ki so členjena in posamezno predstavljena v podpoglavjih in podpodpoglavjih.

V prvo poglavje spada uvod, v katerem sem na kratko opisala področje obravnavane tematike ter trditve, ki sem jih tekom analiziranja zavrgla ali potrdila.

V drugem poglavju diplomskega dela sem teoretično predstavila pojem koncepta državnih pomoči, ki se je v zadnjih desetletjih oblikoval na ravni Evropske unije. Predstavila sem skupine oz. kategorije, kako se pomoči delijo po instrumentih ter ciljnih oziroma namelih. V nadaljevanju so opisana tudi osnovna pravila, ki urejajo sistem dodeljevanja pomoči v EU in Sloveniji (sektorska, regionalna in horizontalna, posebna sektorska).

Ob koncu tega poglavja pa sem opisala posamezne instrumente državnih pomoči, ter postopke, potrebne za priglasitve dovoljenih državnih pomoči in postopke v primeru nepriglašanih in nezakonitih pomoči ter sodno varstvo.

Tretje poglavje je namenjeno ureditvi državnih pomoči v Sloveniji, ki je kot kandidatka za polnopravno članstvo morala prilagoditi in prestrukturirati takratno gospodarstvo. Tako sem v tem poglavju predstavila dogajanje slovenskega gospodarstva pred in po vstopu Slovenije v EU.

V četrtem poglavju sem na podlagi statističnih letnih poročil analizirala obseg, strukturo, gibanje in trend državnih pomoči v Sloveniji.

V petem poglavju sem tako na podlagi rezultatov, pridobljenimi v predhodnem poglavju s primerjalno analizo, poskušala ugotoviti in primerjati, ali se sistema dodeljevanja državnih pomoči v Sloveniji in EU močno razlikujeta.

V šestem poglavju sem podala ugotovitve in ali je raziskava postavljene delovne hipoteze potrdila ali ovrgla.

V zadnjem, zaključnem delu, pa sem naredila pregled vseh prejšnjih poglavij, povzela sem vse pomembne ugotovitve in dosežene rezultate raziskav ter podala svoje mnenje.

Raziskava prvega dela je potekala na makroekonomski ravni, ob uporabi analitičnega in deskriptivnega pristopa. Raziskovalni problem sem predstavila ob uporabi različnih teoretičnih spoznanj iz sekundarnih virov (različna domača in tuja literatura, ter internetni viri), ter primarnih virov (zakoni, akti, uredbe, letnih poročil, strategij Sveta Evropskih skupnosti, zapisnikov, in drugih). Pomagala sem si še s članki strokovnjakov, ki so kakorkoli in na kakršenkoli način delovali pri programu državnih pomoči.

V drugem delu, od četrtega poglavja naprej, sem na podlagi pridobljenih kvantitativnih podatkov, analizirala in prikazala celoten obseg in dinamiko državnih pomoči ter njihovo sektorsko strukturo ob uporabi statističnih metod.

Diplomsko delo sem zaključila s svojimi ugotovitvami, pridobljenimi v predhodnih raziskovalnih fazah, ter poskusila napovedati razvoj področja državnih pomoči v Sloveniji za prihodnja leta.

2 UREDITEV DRŽAVNIH POMOČI NA PODROČJU EVROPSKE UNIJE

2.1 OPREDELITEV DRŽAVNIH POMOČI

Tematika državnih pomoči je zelo širok pojem. V literaturi obstaja množica definicij o tem, kaj so in kaj zajemajo državne pomoči. Dokončne in povsem izoblikovane definicije državnih pomoči ni mogoče podati. Državne pomoči so razvijajoč se pojem, ki se razvija postopoma z razvojem skupnega trga, zaradi česar potrebuje določeno mero fleksibilnosti. Pravna podlaga za politiko državnih pomoči Evropske unije je opredeljena v Pogodbi o delovanju Evropske skupnosti¹ in v Pogodbi Evropske skupnosti za jeklo in premog. Osnovna pravila sistema državnih pomoči so zajeta v 107., 108. in 109 členu PDEU (prej so bila zajeta v 87., 88., 89. členu PDEU).

Kdaj določen ukrep pomeni državno pomoč in v kakšnih okoliščinah je le-ta upravičena, določa torej 1. odstavek 107. člena PDEU. Ta določa, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali grozi, da bodo izkrivile konkurenco z dajanjem prednosti določenim podjetjem ali proizvodnji določenim dobrin, če to vpliva na trgovino med državami članicami, nezdržljive z načeli skupnega evropskega trga, kolikor PDEU ne določa drugače. PDEU ne opredeljuje pojma državna pomoč. Opredelitev je bila prepuščena Evropski komisiji in Evropskemu sodišču, ki jo oblikujeta v svojih odločbah. Rdeča nit vseh odločb, ki jih sprejemata navedeni ustanovi je, da je državna pomoč kakršnakoli prednost, ki je omogočena neposredno ali posredno iz državnih sredstev.

Pravila o državnih pomočeh v PDEU so zelo spremenljiva. Določba iz 1. odst. 107. člena državne pomoči prepoveduje, medtem ko jih določbi 2. in 3. odstavka istega člena dopuščata, vendar le-tiste, ki so koristne. Potrebno je omeniti še 108. člen, ki daje Evropski komisiji nadzorstveno vlogo, pri čemer morejo države članice vse načrte za dodelitev pomoči ali spremembe obstoječih, razen za skupinske izjeme (je potrebno le obvestiti Evropski komisiji) ter pomoči po pravilu »de minimis«, priglasiti Evropski komisiji. Določba 109. člena PDEU, pa pooblašča Svet EU, da izda sekundarne predpise, ki zajemajo izvajanje 107. in 108. člena.

Za presojo, ali je pomoč v skladu s 107. členom PDEU, mora biti izpolnjenih 5 pogojev:

- ukrep mora biti usmerjen, določen in posamične narave;
- ukrep mora podjetju omogočiti prednost;
- državna pomoč mora izvirati iz sredstev države;
- pomoč mora izkriviti konkurenco ali groziti da bo konkurenca izkrivljena;
- mora vplivati na trgovanje med državami članicami.

Med pomoči, ki so združljive oz. avtomatično dovoljene s skupnim evropskim trgom spadajo:

- pomoči socialnega značaja, namenjene posameznih potrošnikom;
- pomoči z namenom povrnitve škode, povzročene od naravnih nesreč ali drugih izjemnih dogodkov;

¹ V nadaljevanju PDEU.

- pomoči, dodeljene območjem Zvezne republike Nemčije za razvoj gospodarstva.

Med pomoči, ki so pogojno dopustne oz. ki so združljive z notranjim trgov (3. odstavek 107. člena), pa spadajo:

- pomoči, namenjene pospeševanju gospodarskega razvoja področja (kjer je standard izredno nizek);
- pomoči, namenjene za izvedbo projektov skupnega evropskega interesa ali odprave motenj v gospodarstvu držav članic;
- pomoči, namenjene za pospešitev določenih gospodarskih dejavnosti (kadar pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev);
- pomoči za pospeševanje kulture in ohranjanje njene dediščine;
- druge vrste pomoči, ki jih lahko določi Svet v sklepu, na predlog Komisije.

Pojem državna pomoč se lahko pojavi pri številnih ukrepih javne oblasti, ki dajejo prednost subjektom na trgu in se s tem poveča njihova konkurenčnost, ki jo ob normalnih tržnih pogojih ne bi dosegli. Ko govorimo o državnih pomočeh, morajo biti izpolnjeni štiri pogoji. Imeti moramo opravka s prenosom javnih sredstev, ki so selektivno namenjena subjektom na trgu, ter vplivajo na konkurenco in trgovanje med državami članicami na skupnem trgu Evropske skupnosti. (Lekočević in dr. 2009, str. 10, 11).

V Sloveniji je pojem državne pomoči v skrajšani obliki povzel tudi Zakon o spremljanju državnih pomoči². 2. člen ZSDrP določa, da so državne pomoči izdatki ali zmanjšani prejemek države oz. občine, ki pomeni korist za prejemnika pomoči in mu tako zagotavljajo prednost pred konkurenti in so namenjeni za financiranje in sofinanciranje programov v institucionalnih enotah, ki se ukvarjajo s tržno proizvodnjo blaga in storitev z namenom zagotavljanja določene konkurenčne prednosti.

Pozitivna stran sistema državnih pomoči je v tem, da namesto povečanja skupne ekonomske blagajne bolj skrbi, da se med državami članicami, ki delujejo na skupnem trgu ne bi z državnimi pomočmi izkrivljala konkurenca. Vse države članice EU morajo Evropski komisiji priglasiti vse načrte za dodelitev pomoči ali spremembe obstoječih, razen za skupinske izjeme (je potrebno le obvestiti Evropski komisiji) ter pomoči po pravilu »de minimis«. Tu Evropska komisija deluje na politično/legalni osnovi, zato je tudi njena diskrecijska pravica do potrjevanja državnih pomoči široka.

2.2 OBLIKE DRŽAVNIH POMOČI PO INSTRUMENTIH

Državne pomoči se izvajajo s pomočjo različnih instrumentov. Najpogostejše oblike instrumentov državnih pomoči so donacije, krediti, državne garancije, posojila, razlika med prodajno ceno premoženja in njegovo tržno vrednostjo, odpis dolgov, davčne olajšave in zmanjšane socialnih obveznosti.

Evropska unija deli oblike državnih pomoči po instrumentih v štiri skupine glede na element pomoči. Element pomoči je finančna korist, ki vsebuje transferirano količino odvisno od raznih dejavnikov (oblika pomoči, obseg, velikost...) (Murn, 2001, str. 7).

² V nadaljevanju ZSDrP.

Na podlagi načel, ki jih uporablja Evropska komisija pri pripravi letnih poročil, se instrumenti delijo v štiri skupine : A, B1, C in D (Štrukelj, 2008, str. 3,4):

1. Skupina A:

Sestavljajo jo pomoči, ki so v celoti dodeljene prejemnikom. To skupino sestavljata dve podskupini, in sicer glede na to, ali gre pomoč skozi proračun (skupina A1) ali skozi davke ali socialno varstveni sistem (skupina A2)

Podskupino A1 in A2 sestavljajo:

- donacije,
- subvencije obresti,
- sheme temeljnega raziskovanja in razvoja,
- zamiki pri odplačevanju davkov in druga davčna merila,
- davčne dopustitve, izjeme in olajšave,
- znižanje prispevkov za socialno varnost.

2. Skupina B1:

Ta skupina vsebuje finančne transferje države v obliki kapitalske naložbe kot pomoč privatnim podjetjem ali javnemu sektorju, zaposlenemu v komercialnih aktivnostih, ki deluje kot privatni investitor pod normalnimi tržnimi pogoji.

Skupino B1 tvorijo:

- kapitalske naložbe (katerakoli oblika) vključno z zamenjavo blaga

3. Skupina C:

Skupino C sestavljajo finančni transferji, pri katerih je element pomoči manjši od kapitalske vrednosti in predstavljajo prihranek obresti pri prejemniku za obdobja, v katerih je transferirani kapital na razpolago. V to skupino spadajo ugodna posojila (podskupina C1) in odlog plačila davkov (podskupina C2).

V podskupini C1 in C2 so:

- ugodna posojila iz javnih ali privatnih virov,
- udeležba posojil iz javnih ali privatnih virov (posojila podjetjem v težavah),
- zvišana povračila za dogodke,
- odlogi davčnih provizij (oprostitve, rezerve ali pospešeno razvrednotenje...)

4. Skupina D:

Ta skupina pokriva jamstva, predvsem v nominalnih vrednostih. V skupino D so uvrščene:

- vrednosti, pokrite pod garancijskimi shemami,
- izgube, ki izhajajo iz garancijskih shem, plačilo neto premij.

2.3 OBLIKE DRŽAVNIH POMOČI PO CILJIH OZ. NAMENIH POMOČI

Klasifikacija državnih pomoči po ciljih oz. namenu je precej težka, saj je težko določiti cilj, ki je za določeno državo članico bistvenega pomena. Pri tem je potrebno upoštevati cilje, ki jih država z dajanjem pomoči zasleduje, pa tudi ciljno skupino uporabnikov. Dovoljene državne pomoči je moč razvrstiti v določene skupine, za katere ima EU določeno tudi shemo s posebnimi pravili (se spreminjajo in dopolnjujejo), ki natančno določajo pogoje, pod katerimi se lahko pomoči dodeljujejo. Prva razvrstitev državnih pomoči izhaja iz tega, komu je pomoč namenjena oziroma kakšne cilje in namene vlada zasleduje pri dodeljevanju pomoči.

Na podlagi 5. člena Pravilnika o pripravi letnega poročila o državnih pomočeh delimo državne pomoči v naslednje kategorije:

1. *Kmetijstvo in ribištvo:*

- Kmetijstvo
- Ribištvo

2. *Industrija/storitve:*

2.1. Horizontalni cilji:

- Raziskave in razvoj
- Varstvo okolja
- Mala in srednja podjetja
- Trgovina
- Varčevanje z energijo
- Zaposlovanje
- Usposabljanje
- drugi cilji

2.2. Posebni sektorji:

- Jeklarstvo
- Ladjedelništvo
- Transport
- Premogovništvo
- Drugi sektorji
- Finančne storitve

3. *Regionalne pomoči:*

- Pomoč manj razvitim območjem

2.3.1 Horizontalne državne pomoči

Pravila dodeljevanja horizontalnih pomoči oz. horizontalna pravila so namenjena posameznim področjem, zlasti tistim, kjer se pojavljajo težave. Izvzeti so posebej občutljivi sektorji, saj zanje veljajo posebna sektorska pravila. Pravila glede dodeljevanja horizontalnih pomoči določata bodisi Evropska komisija ali Svet Evropske unije. Veljavnost pravil je časovno omejena, vzporedno s spremembami v razvoju EU pa se tudi spreminjajo prilagoditve posameznih horizontalnih pravil. V okviru horizontalnih pravil so oblikovane naslednje kategorije pomoči (Kovačič, 2005, str. 20, 21):

1. pomoči malim in srednje velikim podjetjem (spodbujanje začetnih investicij, udeležbe na sejnih, svetovalne storitve...);
2. pomoči za raziskovanje in razvoj (industrijske raziskave, temeljne raziskave, razvojno-raziskovalne aktivnosti...);
3. pomoči za varstvo okolja (preprečevanje škode v okolju, spodbujanje učinkovite rabe naravnih virov. Do te pomoči niso upravičena podjetja, ki poslujejo v sektorju kmetijstva);
4. pomoč za reševanje in prestrukturiranje (namenjena podjetjem v težavah, ki se niso zmožna z lastnimi sredstvi ali sredstvi pridobljenimi od svojih lastnikov ali upnikov obdržati na trgu);
5. pomoči za zaposlovanje (spodbujanje zaposlovanja, ustanavljanje novih delavnih mest);
6. pomoči za usposabljanje (izobraževanje, usposabljanje zaposlenih).
7. pomoči razvoju nazadujočih urbanih območij.

2.3.2 Regionalne državne pomoči

Regionalne pomoči so namenjene slabše razvitim regijam, z visoko brezposelnostjo ter slabimi življenjskimi razmerami. Cilj teh pomoči je preprečiti koncentracijo proizvodnje na določenih področjih in spodbuditi vlaganja v začetne investicije z odpiranjem novih delovnih mest, ter vzpodbujati nastajanje malih podjetij in izjemoma pomagati posameznikom pri začetnem poslovanju.

Evropska komisija je leta 2005 v skladu s pravili o državni pomoči iz PDEU sprejela nove smernice regionalnih pomoči, ki so v uporabi od leta 2007 in veljajo do leta 2013. Smernice določajo pravila za odobritev državne pomoči, ki spodbuja razvoj revnejših regij in zajema pomoč, kot so nepovratna sredstva v obliki neposrednih naložb ter znižanja davkov za gospodarske družbe. Regionalne pomoči ni dovoljeno dodeliti podjetjem, ki nimajo velikega vpliva na razvoj regije, v kateri se nahajajo.

2.3.3 Sektorske državne pomoči

Pravila za skupino sektorskih pomoči ali sektorska pravila so namenjena posebnim sektorjem oz. spodbujajo razvoj nekaterih ekonomskih dejavnosti (kmetijstvo, jeklarstvo, ladjedelništvo...). Za dodelitev te vrste pomoči morajo biti izpolnjeni določeni pogoji, na podlagi katerih potem Evropska komisija to vrsto pomoči dodeli prejemniku. Ti kriteriji oz. pogoji so naslednji (Vodopivec, 2007, str. 9):

- pomoč mora biti omejena izključno na tiste primere, ko dejanski položaj sektorja opravičuje tako pomoč,
- pomoč mora zagotoviti ponovno vzpostavitev dolgoročnega ravnovesja sektorja,
- dodeljevanje pomoči je dovoljeno le v določenih okoliščinah ob upoštevanju določenih pogojev,
- pomoči, dodeljene v daljšem obdobju, morajo biti regresivne in jasno povezane s prestrukturiranjem zadevnega sektorja,
- intenzivnost pomoči mora biti sorazmerna problemu sektorja,
- reševanje problemov sektorja v eni državi ne sme vplivati na drugo državo članico.

V okviru tovrstnih pravil so oblikovane posebne oblike pomoči za predelovalno industrijo (industrija sintetičnih vlaken, industrija motornih vozil, ladjedelništvo in jeklarstvo), premogovništvo, transport, kmetijstvo in ribištvo.

2.4 POMOČI PO PRAVILU »DE MINIMIS«

V okviru prizadevanj za zmanjšanje administrativnih obremenitev držav članic ter olajšanje dodeljevanja pomoči majhnim in srednje velikim podjetjem je Evropska komisija leta 1992 uvedla tako imenovano pravilo »de minimis«. Ta vrsta pravila je pomembna za majhna podjetja, z majhnim tržnim deležem, saj na začetku njihovega poslovanja imajo boljšo osnovo v konkurenci in tako boljše konkurirajo z močnejšimi podjetji. »De minimis« pomoči ne predstavljajo državne pomoči, ker zaradi svoje višine ne ogrožajo konkurente.

Finančni prag za pomoč »de minimis«, dodeljeno določenemu opravičencu, je do januarja leta 2007 bil opredeljen v Uredbi št. 69/2001. Slednja uredba je določala, da se pomoči

podjetju, ki ne presega 100.000 evrov v obdobju treh proračunskih let, ne štejejo za pomoči po prvem odstavku 107. člena PDEU (prej 87. člen PDEU). Z letom 2007 pa je začela veljati nova Uredba št. 1998/2006, ki določa vrednostni prag za pomoči »de minimis« za obdobje treh proračunskih let v višini 200.000 evrov. Prejemniki v cestnoprometnem sektorju v katerem koli obdobju treh proračunskih let, pa lahko pridobijo do le največ 100.000 evrov (Uredba komisije Evropske skupnosti, št. 1998/2006).

Vrednostni oz. finančni prag navedeni v zgornjem odstavku, se uporablja ne glede na obliko »de minimis« pomoči ter ne glede na dejstvo, ali se bo pomoč, ki jo dodeli država članica, financirala v celoti ali pa delno iz sredstev ES.

Do pomoči »de minimis« niso upravičeni (Lekočević in.dr., 2009, str. 68):

- prejemniki iz sektorjev ribištva in ribogojstva,
- sektorja premogovništva,
- primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov,
- predelava in trženje kmetijskih proizvodov, kadar se lahko pomoč prenese na primarne proizvajalce.

Večina držav članic vodi evidence pomoči »de minimis« (10 let), ki poleg centralno državne ravni zajemajo tudi pomoči, dodeljene na regionalni in lokalni ravni. Države članice, ki dodeljujejo pomoči po pravilu »de minimis«, so dolžne obvestiti podjetja, ki so prejemniki pomoči, da ima dodeljena pomoč lastnost »de minimis« pomoči. Prav tako morajo pri dodelitvi pomoči preveriti vse podatke o drugi pomoči »de minimis«, ki jo je podjetje prejelo v preteklih letih. Podjetjem, ki imajo finančne ali druge oblike težav, ta vrsta pomoči ni dovoljena.

2.5 PRAVILA ZA DODELJEVANJE DRŽAVNIH POMOČI

Pravila o državnih pomočeh ustvarjajo prosto konkurenco za vsa podjetja v EU. Uporaba teh pravil pomeni, da konkurenti v drugih državah članicah, ne morejo prejeti nezakonito državno pomoč, ki bi rušila konkurenco. V Evropski uniji je Evropska komisija izoblikovali podrobna pravila o dodeljevanju državnih pomočeh, ki so združena v štiri skupine.

2.5.1 Splošna pravila

Splošna pravila urejajo splošne pogoje, ki jih mora država pri izvajanju aktivnosti upoštevati, da ne bi prišlo do posrednega dodeljevanja državnih pomoči, in splošne pogoje državnih pomoči zelo majhnih obsegov, ki so urejene po pravilu »de minimis«. V to skupino pravil sodijo:

- »de minimis« pomoči,
- vlaganje državnega kapitala (državne intervencije),
- finančni transferi v javne družbe,
- državne garancije,
- javna prodaja zemljišč,
- kratkoročna izvozna kreditna zavarovanja.

2.5.2 Horizontalna pravila

Horizontalna pravila dodeljevanja državnih pomoči so pravila, ki podrobno razlagajo stališče Evropske komisije glede pomoči na posameznih področjih s posebnimi težavami. Pri tem se izključujejo sektorji, ki so opredeljeni kot občutljivi, saj zanje veljajo posebna sektorska pravila. Pravila o dodeljevanju horizontalnih pomoči določita *Evropska komisija* ali pa jih sprejme Svet. V okviru horizontalnih pravil poznamo naslednje kategorije pomoči (Murn, 2001, st. 12):

- pomoči za raziskovanje in razvoj,
- pomoči za majhna in srednje velika podjetja,
- pomoči za zaposlovanje, usposabljanje, varstvo okolja,
- pomoči za reševanje in prestrukturiranje,
- pomoči za tvegani kapital,
- pomoči za nazadujoča urbana območja.

2.5.3 Regionalna pravila

Regionalna pravila določajo odobritev državne pomoči, ki spodbuja razvoj revnejših območij oz. regij z ustvarjanjem novih delovnih mest in naložb, ter zajema pomoč, kot so nepovratna sredstva v obliki neposrednih naložb ter znižanje davkov za gospodarske družbe. Regionalne pomoči ni dovoljeno dodeliti podjetjem, ki nimajo pomembnega vpliva na razvoj območja, v katerem se nahajajo.

Evropska komisija je v skladu s pravili o državnih pomočeh iz PDEU, leta 2006, sprejela nove smernice o regionalnih pomočeh za obdobje od leta 2007–2013³. Cilj teh smernic je povečati učinkovitost nadzora nad regionalnimi pomočmi ter zmanjšati regionalne razlike znotraj evropskega trga. Te smernice se bodo uporabile v vsakem gospodarskem sektorju, razen v primarni proizvodnji kmetijskih proizvodov, ribištvu, premogovništvu, jeklarstvu, industriji sintetičnih vlaken, kjer veljajo posebna pravila.

V okviru regionalnih pomoči je oblikovana regionalna karta državnih pomoči, ki se deli na dva dela. V prvem delu so zajete državne pomoči za pospeševanje regionalnega gospodarskega razvoja manj razvitih regij v EU na nivoju teritorialnih statističnih enot NUTS II⁴, kjer je BDP na prebivalca po kupni moči manjši od 75 % v evropskem merilu. V drugem delu pa so zajete pomoči za bolj »problematične« regije oz. manj razvite regije na nivoju NUTS III, ki so v neugodnem položaju z nacionalnega vidika z manj kot 100.000 prebivalci na regijo.

Regionalno karto sestavljajo regije posamezne države članice EU. Ko posamezna država članica zaprosi za tovrstno pomoč, mora Evropski komisiji, poleg osnutka karte (seznam regij, za katere se pomoč prosi), priglasiti še ostale podatke (npr. namen in oblika državne pomoči).

2.5.4 Posebna sektorska pravila

Sektorska pravila določajo glavne cilje politike EU pri razvoju izbranih sektorjev in določajo formalne in vsebinske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati različne oblike državnih pomoči.

³ Guidelines on national regional aid for 2007–2013 (OJ C 54/08, 2006).

⁴ NUTS pomeni nomenklatura teritorialnih statističnih enot.

S posebnimi sektorskimi pravili Komisija priznava dejstvo, da lahko težave, s katerimi se soočajo nekateri gospodarski sektorji, upravičujejo dodelitev državnih pomoči, če se ob tem zagotovi, da povzročeno izkrivljanje konkurence ne bo v nasprotju s skupnimi interesi in cilji ES.

S sektorskimi pravili so opredeljene državne pomoči, ki so namenjene sektorjem, kjer je trgovina zelo pomembna in v katerih je konkurenca velika, povpraševanje po izdelkih pa pada (npr. kmetijstvo, industrija motornih vozil, premogovništvo).

Glavni kriteriji, pod katerimi Evropska komisija odobri dodelitev pomoči posebnim sektorjem, so naslednji (Polšak, 2003, str. 12, 13):

- pomoči morajo biti omejene na primere, ko položaj sektorja opravičuje tako pomoč,
- pomoči morajo ponovno vzpostaviti dolgoročno ravnovesje sektorja preko reševanja problemov in ne ohranjanja zatečenega položaja,
- dodeljevanje pomoči je dovoljeno le v določenih okoliščinah in ob upoštevanju določenih pogojev, ker prilagajanje zahteva čas,
- pomoči, dodeljene v daljšem časovnem obdobju, morajo biti degresivne in jasno povezane s prestrukturiranjem zadevnega sektorja,
- intenzivnost pomoči mora biti sorazmerna problemu sektorja, tako da so izkrivljanja konkurence, ki jih dodeljevanje pomoči sektorjem povzroča, najmanjša možna,
- reševanje problemov v sektorju ene države ne sme negativno vplivati na drugo državo članico.

2.6 INSTRUMENTI ZA DODELJEVANJE DRŽAVNIH POMOČI

Uporaba instrumenta za dodeljevanje državnih pomoči v okviru ene politike neposredno vpliva na učinke in delovanje druge, zato ni povsem vseeno, kakšne instrumente uporabljamo. Vse državne pomoči pomenijo na eni strani strošek (ali izgubo prihodka) države in na drugi korist za prejemnike, zato EU pri definiranju instrumentov pomoči izhaja iz izdatkov ali izgub prihodka države in iz koristi za prejemnike.

Poznamo naslednje oblike oz. instrumente dodeljevanja državnih pomoči (z vidika stroškov ali z vidika zmanjšanih prihodkov):

1) DOTACIJE (SUBVENCIJE)

Dotacije so najpogostejša oblika državnih pomoči, ki za prejemnika pomenijo nepovratna sredstva, za državo pa so to izdatki. Pri dotacijah lahko preprosto izračunamo intenzivnost pomoči. Pri izračunu intenzivnosti težavo povzroča le dejstvo, da ima davčni sistem držav članic različne stopnje davka na dobiček podjetij. Pri izračunavanju intenzivnosti nekaterih kategorij pomoči Evropska komisija uporablja pristop izračunavanja NED⁵, ki v izračunu intenzivnosti državne pomoči upošteva pomoč po obdavčitvi, t.j. po odštetju davkov, ki se plačajo nanjo. Pri izračunu NED upoštevamo skupno vrednost upravičenih stroškov pomoči, višino dotacije in davčno stopnjo.

2) POSOJILA

Državna pomoč, ki se dodeli prejemniku v obliki subvencioniranega posojila, je najprej izražena v odstotnih točkah, ki predstavljajo razliko med referenčno obrestno mero (tržno

⁵ Neto ekvivalent dotacij.

obrestno mero) in obrestno mero, ki jo zaračunava posojilodajalec ali dajalec državne pomoči. Znižanje stroškov obresti je edini rezultat znižanja obrestne mere, saj se predpostavlja, da odplačilo glavnice poteka na enak način tako pri posojilih po referenčni obrestni meri kot tudi pri posojilih z znižano obrestno mero. Korist, ki ostane po odplačilu posojila, je izražena v odstotku od investicije, tako dobimo nominalni (bruto) ekvivalent dotacije (Polšak, 2003, str. 46).

3) POROŠTVA (GARANCIJE)

Prejemniki državne pomoči, po obliki poroštva, so običajno kreditorejmalci, saj so jim na voljo nižje obrestne mere in stroški zavarovanja kreditov. V določenih primerih pa kreditorejmalci kredita brez državnega poroštva ne bi pridobili. Koristi, ki jih prejemnikom prinašajo poroštva, izvirajo iz dejstva, da tveganje, povezano s poroštvom, krije država. Ko se izda poroštvo, se v trenutku dodeli tudi pomoč (Commission Notice on the Application of Articles 87 and 88 (now 107 and 108) of the EC Treaty to State Aid in the Form of Guarantes, 2000).

Pri državni pomoči v obliki poroštva se ekvivalent dotacije v določenem letu lahko izračuna kot:

- razlika med tržno obrestno mero in obrestno mero, doseženo zaradi dodeljenega državnega poroštva,
- poroštva, povečana za morebitne plačane premije za poroštvo, razlika med zneskom, zavarovanim s poroštvom, pomnoženim s faktorjem tveganja in plačanimi premijami.

4) DAVČNE OPROSTITVE IN ODLOGI

V skupino možnih oprostitev sodijo oprostitve davka na dobiček, posebna pravila pri obračunu amortizacije, drugačna obravnava posameznih davčnih zavezancev glede na obstoječo prakso davčnih organov, odpisi ali zmanjšanja prispevkov za socialno varnost, kritje stroškov predčasnega upokojevanja zaposlenih s strani države, ki bi sicer bremenili podjetje.

5) KAPITALSKE NALOŽBE

Država lahko pridobi deleže kapitala v podjetjih v naslednjih okoliščinah (Belcredi in dr., 1984, str. 4–5):

- ustanovitev podjetja,
- prenos lastništva iz zasebnega v javni sektor (popoln ali delen),
- sodelovanje pri povečanju osnovnega kapitala v podjetju, ki je delno ali v celoti v javni lasti.

V primeru ustanovitve podjetja, neto sedanjo vrednost donosov (izračunano na osnovi zneskov, pričakovanih donosov naložb diskontiranih z ustrežno obrestno mero) primerjamo z vloženi sredstvi države. Prenos lastništva iz zasebnega v javni sektor ne pomeni državne pomoči podjetju, ker predstavlja vlaganje kapitala v podjetje zgolj prenos sredstev med nekdanjimi in novimi lastniki brez vpliva na poslovanje podjetja. Državna pomoč se pri tem lahko pojavi le v primeru, če so med prodajalci lastniškega deleža podjetja in je bila za delež plačana cena, ki presega tržno. Največji izziv predstavlja ugotavljanje prisotnosti pomoči v primeru, ko država sodeluje pri povečanju osnovnega kapitala v podjetju, ki je delno ali v celoti v javni lasti. Pri presoji je potrebno upoštevati več dejavnikov, kot so na primer ocene donosnosti predvidenih investicijskih načrtov podjetja, predvidene denarne tokove, tržni položaj podjetja in ostale pomembne dejavnike, na osnovi katerih je možno oceniti razvojne možnosti podjetja (Polšak, 2003, str. 48).

Stališče Evropske komisije do kapitalskih naložb je, da v primeru, ko država vlaga dodatni kapital pod pogoji, ki bi bili spremenljivi za zasebnega investitorja, katerega poslovanje je skladno s tržnimi pogoji, ukrep ne predstavlja dodelitev državne pomoči.

6) NEFINANČNE OBLIKE POMOČI

Ta vrsta pomoči se lahko pojavlja pri prodaji državnega premoženja, privatizaciji, režimih maksimalnih dovoljenih in minimalnih zagotovljenih cen. Pri teh oblikah pomoči je zelo težko ugotoviti koristi, ki jih te oblike pomoči prinašajo prejemnikom in s tem ustrezne ekvivalente dotacij. Pri ugodnih prodajah državnega premoženja se ekvivalent dotacije določi kot razlika med najugodnejšo ponudbo za odkup ali ocenjeno tržno vrednostjo premoženja in dejansko vrednostjo prodaje. Celotna razlika predstavlja ekvivalent dotacije. (Commission Communication Concerning Aid Elements in Land Aales vy Public Authorities, 1997) .

2.7 POSTOPKI V ZVEZI Z DRŽAVNIMI POMOČMI

2.7.1 Priglasitev in odobritev državnih pomoči

Vse državne pomoči, ki so podrobneje opredeljene v Uredbi Sveta št. 659/1999, je treba obvezno priglasiti Evropski komisiji na način, kot ga je določila v ta namen. S tem ima posledično Evropska komisija popoln pregled nad državnimi pomočmi. Priglasiti je treba vsak načrt oz. namero o dodelitvi nove pomoči, kot tudi spremembo obstoječe pomoči (predhodni postopek) in te pomoči ne smejo začeti uporabljati, dokler jih komisija ne odobri.

Vsakršna pomoč, ki se dodeli brez odobritve Evropske komisije, se samodejno šteje za *nezakonito pomoč*. V skladu s sedanjimi postopkovnimi pravili mora Komisija od prejemnikov vsakršne nezakonite pomoči, za katero se ugotovi, da je nezdržljiva s skupnim trgov, odrediti izterjavo.

Iz 108. člena PDEU izhaja, da mora Evropska komisija ves čas spremljati sistem dodeljenih pomoči v sodelovanju z državami članicami. Na drugi strani pa je obveznost Komisije, da v razumnem času državo članico, ki je priglasila načrtovano dodelitev pomoči, seznaniti z njenimi pripombami ter sprejme odločitev, ali bo pomoč potrdila, ker je združljiva s skupnim trgov, ali pa sprožila formalni postopek preiskave, kadar se pojavijo dvomi o združljivosti pomoči s skupnim trgov.

Evropska komisija ima po prejemu priglasitve pomoči 15 delovnih dni časa, v katerih lahko zahteva določene informacije, če so le-te potrebne za reševanje priglasitve. Država članica je pri tem dolžna posredovati informacije Evropski komisiji v roku 20-dni. Komisija ima nato dva meseca časa, da prouči predviden ukrep države članice. Šteje se, da začne dvomesečni rok teči od trenutka, ko Evropska komisija od države članice pridobi vse potrebne informacije, ki jih potrebuje pri proučevanju priglašene pomoči. Pri priglašeni pomoči Evropska komisija ravna v skladu s predhodnim postopkom na osnovi 3. odstavka 108. člena PDEU in v skladu s formalnim postopkom, opredeljenim v drugem stavku 108. člena PDEU. Pri predhodnem postopku je Evropski komisiji omogočeno, da v roku dveh mesecev prouči priglašen predviden ukrep države članice, postopek pa lahko zaključi na tri načine, in sicer:

1. da odobri državno pomoč,
2. da priglašen ukrep ni državna pomoč,

3. da začne temeljito preiskavo po 2. odst. 108. člena PDEU, če meni, da obstaja resen sum o nezdržljivosti zadevne pomoči s skupnim trgov. S tem se začne formalni postopek preiskave.

Komisija mora pričeti s formalnim postopkom obravnave priglasitve pomoči v primeru, ko ima težave pri določanju združljivosti pomoči s skupnim trgov ali če meni, da je pomoč mogoče dodeliti pod določenimi pogoji. Začetek formalnega postopka se sproži s pisnim obvestilom državam članicam, druge zainteresirane države članice in stranke pa o tem obvesti preko evropskega uradnega lista in jih s tem pozove, da podajo svoja mnenja. Formalni postopek naj bi se v praksi zaključil v šestih mesecih.

Če je s strani Evropske komisije ugotovljeno, da je pomoč nezdržljiva s skupnim evropskim trgov, mora država članica pomoč opustiti ali pa jo mora spremeniti. V nasprotnem primeru, če je ugotovljeno, da je pomoč združljiva s skupnim trgov, jo Evropska komisija potrди, in sicer kot shemo pomoči oz. program pomoči ali kot individualno pomoč, namenjeno posameznim podjetjem.

Splošne sheme državnih pomoči so v točki d) 1. člena uredbe 659/99 opredeljene kot akt, na podlagi katerega se lahko brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodelijo individualne pomoči podjetjem, ki so opredeljena v tem aktu; in kateri koli akt, na podlagi katerega se lahko pomoč, ki ni povezana s specifičnim projektom, dodeli enemu ali več podjetjem za nedoločen čas in/ali v nedoločenem znesku.

Individualne pomoči opredeljuje točka e) 1. člena Uredbe 659/99 kot pomoči, ki niso dodeljene na podlagi sheme pomoči, in tiste pomoči, ki jih je treba uradno prijaviti, čeprav so dodeljene na podlagi sheme pomoči (to so pomoči, ki jih je treba priglasiti kljub odobreni shemi pomoči).

V zvezi z obveznostjo priglasitve namere o dodelitvi novih pomoči obstajajo tudi nekatere izjeme, ko torej priglasitev pomoči ni potrebna in se tudi ne zahteva. Pravo EU predvideva tri takšne izjeme:

- *de minimis pomoči*

Te pomoči sploh niso državna pomoč v smislu določbe 1. odst. 107. člena PDEU, saj ne vplivajo pomembno na izkrivljanje konkurence in/ali na meddržavno trgovino.

- *skupinske izjeme za horizontalne oblike državnih pomoči, za katere se smatra, da so združljive s skupnim trgov*

Gre za pomoči, ki so namenjene malim ali srednjim podjetjem, raziskavam in razvoju, varstvu okolja ter zaposlovanju in usposabljanju oz. izobraževanju. Navedenih pomoči ni potrebno priglasiti Evropski komisiji le v primeru popolne skladnosti z Uredbo 800/2008. V primeru odstopanj ali preseganj določil pa je potrebno pomoč priglasiti Evropski komisiji (Lekočević in dr. , 2009, str. 78) .

- *Pomoči, ki so dodeljene iz regionalne karte, ki jo je za posamezno državo članico odobrila Evropska komisija*

Države članice ne smejo dodeljevati državne pomoči, če jo priglasijo Evropski komisiji in jo ta ne odobri. Na podlagi PDEU je Evropski komisiji dana pristojnost odločanja, ali je ukrep pomoči, ki je bil priglašen, državna pomoč v smislu 107. člena PDEU, in če je, ali je upravičen do izjeme po 2. ali 3. odst. 107. člena PDEU.

V zadnjih letih je Evropska komisija začela proces posodabljanja in poenostavljanja postopkov dodeljevanja državnih pomoči.

Nadzor Evropske komisije pa ne obsega zgolj dodelitve novih pomoči, temveč tudi nadzor nad obstoječimi pomoči. Evropska komisija mora po določbi PDEU ukrepati tudi takrat, kadar sama ugotovi ali prejme informacijo, da obstoječa pomoč ni več združljiva.

V ta namen je Svet EU sprejel Uredbo EU 994/1998, ki komisiji omogoča sprejemanje t.i. »uredb o skupinskih izjemah« za državno pomoč. Evropska komisija lahko s temi uredbami razglasi nekatere vrste državnih pomoči, ki so združljive s PDEU, če izpolnjujejo nekatere pogoje, in jih izvzame iz zahteve po predhodni priglasitvi in odobritvi Evropske komisije. Zato lahko države članice dodeljujejo pomoči, ki izpolnjujejo pogoje iz teh uredb, brez potrebe po predhodni priglasitvi in soglasju Evropske komisije (Priročnik o pravilih skupnosti o državnih pomočeh, 2008, str. 8).

2.7.2 Postopek v primeru nepriglašeni in nezakoniti državnih pomoči

Kot nepriglašeno pomoč, označujemo pomoči, ki so iz kateregakoli razloga dodeljene brez predhodne priglasitve Evropski komisiji, tudi če gre za dvom, ali posamezni ukrep pomeni državno pomoč in pomoči, ki so se začele dodeljevati po priglasitvi, Evropska komisija pa o njih še ni sprejela odločitve o njihovi združljivosti s skupnim trgov (Polšak, 2003, str. 18).

Postopke v zvezi z nepriglašeni pomočmi lahko sproži Evropska komisija sama ali pa kot odgovor na pritožbe konkurentov. Država članica mora v roku dveh do treh tednov podati obrazložitev pomoči z vsemi potrebnimi podatki. S tem omogoči učinkovito ukrepanje pri preprečevanju ali omejevanju konkurence, ki jo povzroča nepriglašena pomoč. Če država članica ne poda obrazložitve ali pa je ta z vidika Evropske komisije nezadovoljiva, se sproži formalni postopek. Če država članica ne posreduje odgovora ali pa je njen odgovor nepopoln, lahko Evropska komisija sprejme začasen sklep, s katerim od nje zahteva, da preneha dodeljevati nepriglašene pomoči. Država članica zoper začasemu sklepu lahko poda ugovor, in če s pritožbo ne uspe, lahko Evropska komisija nadaljuje s pripravo končne odločitve glede zakonitosti nepriglašeni pomoči.

S končno odločitvijo lahko Evropska komisija prepove nepriglašene pomoči, če so te nezdružljive s skupnim trgov in zahteva njihovo povračilo.

2.7.3 Sodno varstvo

Pri uveljavljanju pravil o dodeljevanju državnih pomoči, imajo Evropska komisija, Evropsko sodišče in sodišča držav članic, različne vloge. Medtem ko ima Evropska komisija izključno pristojnost odločati (če ukrep pomeni državno pomoč in/ali je ta združljiva skupnim trgov), se nadzor nad njenim odločanjem izvaja s strani Evropskega sodišča. Pri nadzoru področja pa igrajo pomembno vlogo tudi nacionalna sodišča. Z vidika sodnega varstva razlikujemo sodno varstvo pred Evropskim sodiščem in pred nacionalnimi sodišči držav članic.

Evropska komisija lahko sproži postopek neposredno pred Evropskim sodiščem v primeru, če država članica ne ravna skladu z njeno odločbo in če ne ustavi dodeljevanja nezakonite državne pomoči.

Nacionalna sodišča niso upravičena neposredno odločati o združljivosti državnih pomoči s skupnim trgom, vendar lahko kljub temu v določenih okoliščinah uporabijo 107. člen PDEU v primeru, ko tretja oseba sproži postopek pred nacionalnim sodiščem zaradi kršitve mirovalne klavzule. To se zgodi v primeru, kadar država članica prične izvajati državno pomoč brez predhodne priglasitve ali v obdobju, ko je ukrep priglašen, Evropska komisija pa v zvezi z njim še ni sprejela odločitve (Vodopivec, 2007, str. 24).

3 UREDITEV DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI

Leta 1992 je Slovenija zaprosila za sklenitev Evropskega sporazuma o pridružitvi EU, ki je bil podpisan 10. junija 1996. Z njim se je Slovenija na eni strani in Evropska skupnost na drugi strani ter njene države članice, zavezala, da bo v svoji normativni ureditvi in praksi že v času pred vstopom v EU spoštovala evropsko ureditev državnih pomoči ter jih prilagodila evropskim pravilom. Ta prilagoditev je vključevala sprejetje nove oz. potrebne zakonodaje, zagotovitev upravne usposobljenosti ter izvajanje nadzora nad dodeljevanjem pomoči (Poročilo o delu Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi za obdobje od 1.1.2001 do 31.12.2001, 2002, str. 3).

Prilagajanje pravu EU se je nadaljevalo s sprejetjem Zakona o nadzoru državnih pomoči (Uradni list RS, št. 1/2000)⁶, ki je opredeljeval državne pomoči in urejal postopke in nadzor nad dodeljevanjem državnih pomoči z namenom uveljavljanja načel tržnega gospodarstva in ohranjanja konkurence. S tem zakonom, ki je predstavljal zakonsko osnovo na področju državnih pomoči, se je uredilo tudi delovanje Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi, ki je bila imenovana leta 2000, in ki je nadomestila Komisijo za spremljanje državnih pomoči. Komisija je sprejela program prilagoditve obstoječih državnih pomoči v Republiki Sloveniji. Ta program je uradno vlada potrdila na seji, 11. maja 2000, ter zadolžila ministrstvo, da prične z uskladitvijo pravnih predpisov na področju državnih pomoči s pravili EU.

Na podlagi ZNDP so bili sprejeti še naslednji podzakonski predpisi:

- Pravilnik o pripravi letnega poročila o državnih pomočeh (Uradni list RS, št. 19/2000).
- Uredba o vsebini in postopku posredovanja podatkov za predhodni in naknadni nadzor nad državnimi pomočmi (Uradni list RS, št. 36/2000).
- Uredba o namenih in pogojih za dodeljevanje državnih pomoči ter določitev pristojnih ministrstev za upravljanje posameznih shem državnih pomoči (Uradni list RS, št. 38/2003).

Z letom 2000 je Slovenija izpolnila vse zahteve iz pogajalskih izhodišč ter določb Evropskemu sporazumu. S tem se je vsebinsko prilagajanje na področju državnih pomoči zakonodaji EU zaključilo.

Polnopravno članstvo Republike Slovenije v EU, 1. maja 2004, je pomenilo prenehanje veljavne obstoječe slovenske zakonodaje, ki je urejala področje državnih pomoči, namesto nje pa se je pričela uporabljati evropska zakonodaja s tega področja. Pravila o dodeljevanju državnih pomoči so ostala enaka, le nadzor nad dodeljevanjem državnih pomoči je prišel v pristojnosti Evropske komisije. Zato mora Slovenija Evropski komisiji priglasiti skoraj vse državne pomoči, razen izjem (skupinske izjeme, pomoči po pravilu de minimis, pomoči dodeljene iz regionalne karte), katerih komisiji ni treba predhodno priglasiti, temveč zadostuje, če se jo o tej shemi samo obvesti. Čeprav je nadzor nad državnimi pomočmi po vstopu Slovenije v EU prešel v pristojnosti Evropske komisije, notranji pregled v določeni meri nad tem še vedno ostaja. V ta namen je s 1. majem 2004 prišel v veljavo Zakon o spremljanju državnih pomoči⁷ (Uradni list RS, št. 37/2004), ki skupaj z njegovimi podzakonskimi predpisi ureja postopke priglasitve, obveznost

⁶ V nadaljevanju ZNDP.

⁷ V nadaljevanju ZSDrP.

poročanja in evidentiranja državnih pomoči, pristojnost nacionalnega nadzora v primeru državnih pomoči, ki ne sodijo med skupinske izjeme, zagotovitev centralizirane evidence vseh državnih pomoči, ter obveznost periodičnega poročanja, pa tudi svetovanje dajalcem in prejemnikom javnih sredstev.

Z uveljavitvijo tega zakona je prenehal ZNDP (Uradni list RS, št. 1/2000 in 30/2001), ter vsi ostali podzakonski predpisi, ki so bili z veljavo tega zakona sprejeti. Izteklo se je pa tudi delovanje Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi.

Leta 2002 je bil s strani Vlade Republike Slovenije sprejet Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah⁸ (Uradni list RS, št. 110/2002), ki določa namen, vrste državnih pomoči, merila, postopke ter način zagotavljanja proračunskih sredstev za reševanje in pomoč gospodarskim družbam v težavah⁹.

Vlada Republike Slovenije je marca 2004 sprejela Navodila za merjenje učinkovitosti dodeljevanja državnih pomoči, opredeljena v Uredbi o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu »de minimis« (Uradni list. RS, št. 61/2004). Ta navodila določajo osnovne namene, cilje, postopke za ugotavljanje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči in vloške proračunskih sredstev.

Tako kot v EU se tudi v Sloveniji podatki o državnih pomočeh po standardih EU zbirajo, od leta 1999 dalje, v letnih poročilih. Vsako leto se redno, v skladu z Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh (Uradni list RS, št. 61/2004), pripravi poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji, ki se posreduje Vladi in Evropski komisiji.

Pristojni organ, po ZSDrP, za spremljanje državnih pomoči v Sloveniji je Ministrstvo za finance. Ministrstvo za finance izvaja naslednje naloge (Računsko sodišče, 2008, str. 43):

- obravnava, ocenjuje in posreduje prigrasitev državnih pomoči Evropski komisiji;
- obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo in za pomoči po pravilu »de minimis«;
- zbira, obdeluje in spremlja podatke o državnih pomočeh in o pomočeh, dodeljenih po pravilu »de minimis«;
- vodi evidence o teh podatkih;
- pripravi letno poročilo;
- svetuje upravljavcem državnih pomoči.

Dajalci državnih pomoči so vse institucionalne enote (enote centralne ravni države, neposredni uporabniki državnega proračuna, državni skladi, enote lokalne ravni države...) kot tudi osebe javnega in zasebnega prava, če država vpliva na usmerjanje porabe sredstev.

Prejemniki državnih pomoči so lahko vse pravne osebe, ne glede na njihovo statusno pravno obliko, organizacijo ali lastništvo ter fizične osebe, ki se ukvarjajo z dejavnostjo pridobitne narave (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, kmetje, društva, dobrodelne ustanove, javne agencije...).

⁸ V nadaljevanju ZPRPGDT.

⁹ 2. člen ZPRPGDT določa, da je družba v težavah, kadar ni zmožna z lastnimi sredstvi ali sredstvi, ki jih lahko pridobi sama od svojih družbenikov, delničarjev ali upnikov, ustaviti negativnih gibanj poslovanja, ki bi lahko brez posredovanja ogrozile obstoj družbe.

4 ANALIZA OBSEGA IN STRUKTURE DODELJENIH DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI

4.1 CELOTEN OBSEG DRŽAVNIH POMOČI

Pregled dodeljevanja državnih pomoči se je začel šele leta 1999, ko je bilo izdelano prvo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji za leti 1998 in 1999. Tako Slovenija do leta 1999 ni imela nikakršnega pregleda nad dodeljevanjem pomoči in s tem tudi ni bilo mogoče primerjati višino državnega internacionizma z drugimi državami EU.

Trend pri obsegu dodeljevanja državnih pomoči v Sloveniji v zadnjih letih narašča. Če primerjamo obdobje od 2006 do 2009 sicer vidimo leta 2007 rahel upad obsega dodeljevanja državnih pomoči (v primerjavi z letom 2006), in sicer za 3,2 %, vendar je v zadnjih dveh letih jasno opažen dvig dodeljevanja pomoči. V primerjavi z letom 2007 so narasle za 255,77 %, z letom 2006 pa za 218,90 %. Razlog za povečanje državnih pomoči v Sloveniji v zadnjem letu lahko pripišemo večjemu obsegu dodeljevanja pomoči za krizne ukrepe (naravne nesreče), raziskave in razvoj.

V strukturi državnih pomoči so v obdobju zadnjih deset let največji delež dosegle horizontalne pomoči. Te v obdobju 2009 predstavljajo 71,45 % vseh pomoči. Pomoči, namenjene kmetijstvu in ribištvu ter pomoči v posebnih sektorjih, pa so se zmanjšale.

Tabela 1: Državne pomoči v Sloveniji od leta 2006 do 2009

Enota	Mera	2006	2007	2008	2009
Državne pomoči	v mio EUR	276,27	267,87	324,20	604,76
BDP	v mio EUR	30.397,87	34.569,00	37.135,00	34.894,00
Delež državnih pomoči v BDP	v %	0,91	0,77	0,87	1,37
Stroški države	v mio EUR	13.209	13.915	15.422	16.368
Delež državnih pomoči v stroških države	v %	2,09	1,92	2,10	3,69
Zaposlenost	število	833.016	864.361	880.252	844.655
Prebivalstvo	število	2.010.377	2.025.866	2.032.362	2.046.976
Državne pomoči na zaposlenega	v mio EUR	331,60	209,90	368,20	716,00
Državne pomoči na prebivalca	v mio EUR	137,42	132,23	159,47	295,44

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

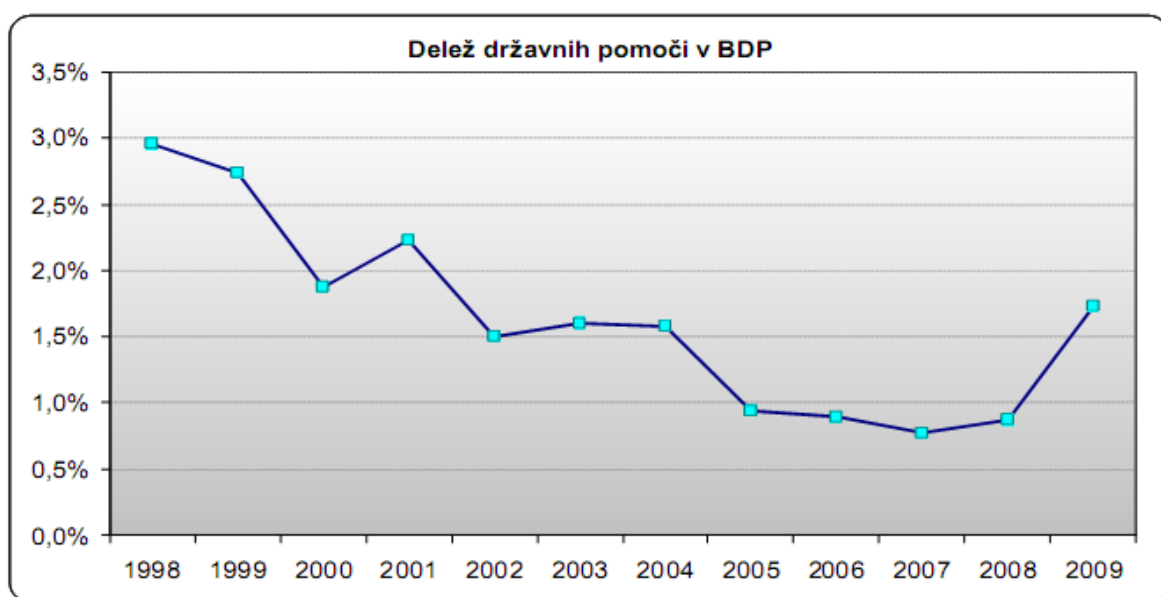
BDP je v letu 2009, v tekočih cenah, znašal 34.894 mio EUR, kar je 17.092 EUR na prebivalca. V primerjavi z letom 2008 je bil BDP manjši za 6,4 odstotka. Kot je razvidno iz tabele je bil delež BDP-a največji v letu 2008, in sicer kar 37.153 mio EUR. To zmanjšanje je bilo posledica zmanjšanja izvoza blaga in storitev.

Prav tako je v tem letu (leto 2008) naraslo število zaposlenosti za 1,84 % v primerjavi s prejšnjim letom. Slabšanje gospodarskih razmer se kaže tudi na trgu.

Državna pomoč na prebivalca in zaposlenega je bila najvišja v zadnjem letu, letu 2009, in sicer je znašala 295,44 EUR na prebivalca in 716 EUR na zaposlenega.

Na gibanje kazalca »delež dodeljenih državnih pomoči v bruto domačem proizvodu« vpliva, poleg samega gibanja obsega državnih pomoči, tudi gibanje BDP. Ta se je v letu 2009, na letni ravni, zmanjšal za 7,9 % in predstavlja prvo realno zmanjšanje letnega BDP po letu 1992. Gospodarska rast je po 5,6 % rasti v letu 2006, opazno začela padati oz. zniževati in prešla na 3,9 %, v letu 2008 pa je prešla v negativno rast. Vzrok za negativno gospodarsko rast lahko pripišemo zmanjšanju makroekonomskih kazalcev

Slika 1: Delež državnih pomoči v BDP v Sloveniji od leta 1998 do 2009

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011, str. 14).

S primerjanjem državnih pomoči kot deleža v BDP je od leta 1998, ko je znašal 3,18 %, opazen trend zmanjševanja državnih pomoči vse do leta 2007, ko je znašal 0,77 %. V zadnjih dveh letih pa zopet lahko vidimo njegovo povečanje na 1,73 %, predvsem zaradi finančne krize.

4.2 DRŽAVNE POMOČI PO KATEGORIJAH V SLOVENIJI

Pregled vseh kategorij dodeljevanja, ki ga prikazuje tabela 2, pokaže, da so se državne pomoči v letu 2009 zvišale. Za to leto je značilno, da so se močno povečale horizontalne pomoči (71,45 % vseh pomoči) ter pomoči za posebne sektorje (11,38 % vseh pomoči), medtem ko se je obseg pomoči za namen kmetijstva in ribištva zmanjšal (17,17 % vseh pomoči).

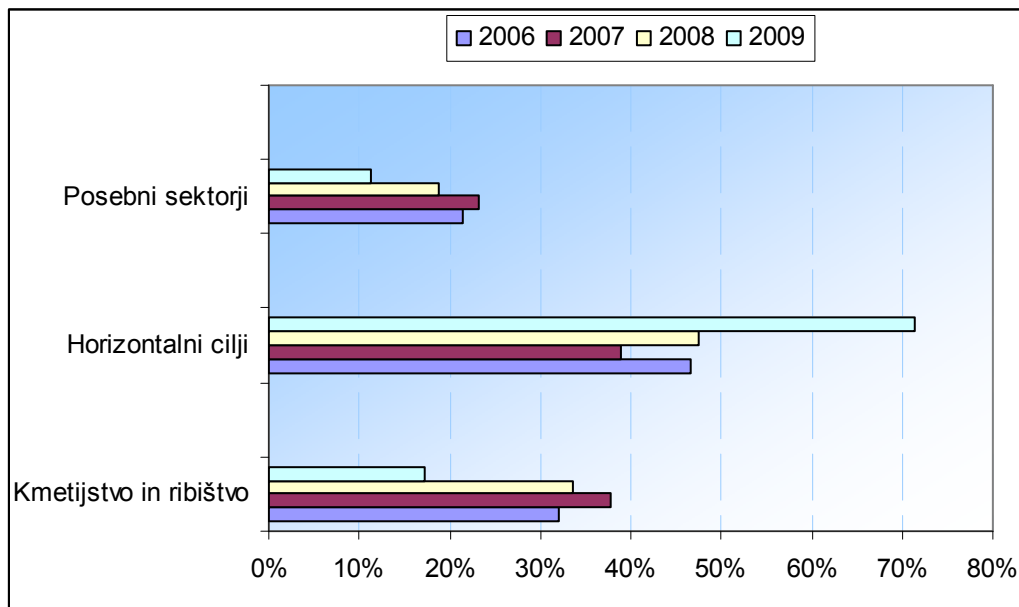
Tabela 2: Državne pomoči v Sloveniji po posameznih kategorijah v letih 2006–2009

Kategorija	Leto 2006		Leto 2007		Leto 2008		Leto 2009	
	v mio EUR	Delež DP (v %)	v mio EUR	Delež DP (v %)	v mio EUR	Delež DP (v %)	v mio EUR	Delež DP (v %)
Kmetijstvo in ribištvo	88,31	31,97	101,06	37,73	108,84	33,58	103,79	17,17
Horizontalni cilji	129,04	46,71	104,39	38,97	154,19	47,57	432,12	71,45
Posebni sektorji	58,92	21,33	62,43	23,31	61,07	18,84	68,85	11,38
Skupaj	276,27	100	267,88	100,01	324,1	100,0	604,76	100,00

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Razlog za povečanje državnih pomoči v Sloveniji v letu 2009 je rezultat povečanja pomoči, dodeljenih za odpravljanje finančne krize, ki v nominalnem znesku znašajo 215,49 mio EUR in predstavljajo 35,63 % vseh dodeljenih pomoči. Poleg tega je povečanje pomoči tudi rezultat večjega obsega dodeljenih pomoči za raziskave in razvoj, ki predstavljajo 11,08 % vseh državnih pomoči. Prav tako so se povečale pomoči, namenjene zaposlovanju in regionalnim ciljem. Zmanjšale so se pomoči, namenjene MSP ter pomoči, namenjene usposabljanju.

Grafikon 1: Spremljanje deležev državnih pomoči po kategorijah (2006–2009)

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Iz grafikona 1 je razvidno, da se je delež pomoči namenjen horizontalnim ciljem in v opazovanem obdobju od leta 2006 do leta 2009, izrazito povečal, predvsem v letu 2009. Pomoči, namenjene posebnim sektorjem ter pomoči, namenjene kmetijstvu in ribištvu, pa so se v opazovanem obdobju zmanjšale.

Najbolj opazne razlike v dodeljevanju pomoči znotraj opazovanih sektorjev so med letom 2008 in 2009. Delež pomoči, namenjen posebnim sektorjem, se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 znižal za 7,46 %, prav tako se je znižal delež pomoči, namenjen kmetijstvu in ribištvu za 16,38 %. Delež dodeljenim horizontalnim ciljem pa se je v primerjavi med letom 2008 in letom 2009 povečal za 23,88 %.

4.3 DRŽAVNE POMOČI PO STATISTIČNIH REGIJAH

Podatki v tem poglavju prikazujejo vse državne pomoči, ki so bile dodeljene v posamezni statistični regiji, in sicer v vseh kategorijah. Uvrstitev v posamezno regijo je opredeljena na podlagi sedeža (denimo podjetja, kmeta, samostojnega podjetnika) prejemnika pomoči.

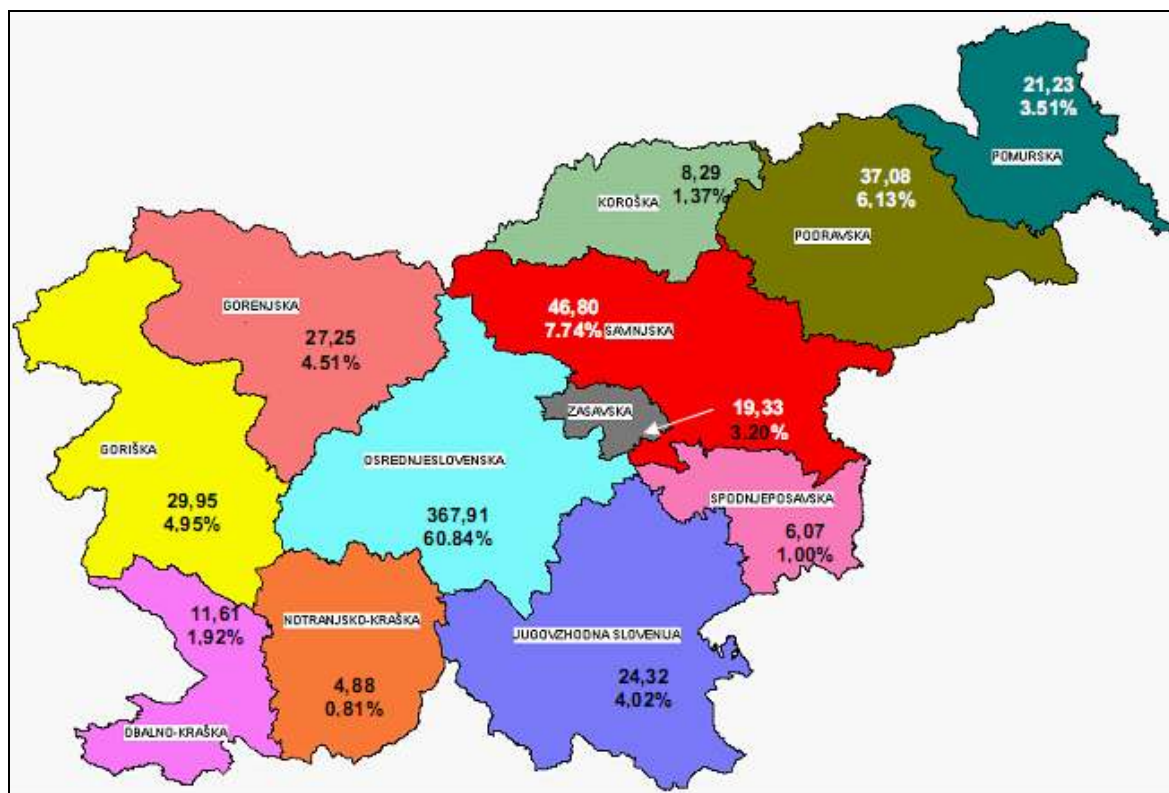
Iz podatkov na sliki 2 (stran 22) je razvidno, da je največ državnih pomoči v letu 2009 prejela Osrednja Slovenija, ki je s 60,84 % daleč pred ostalimi regijami. Sledijo ji Savinjska (9,55 %), Podravska (6,13 %), Gorenjska (4,51 %) in Zasavska regija (3,20 %). Najmanj pomoči so prejele Notranjsko-kraška (0,81 %), Spodnje-posavska regija (1 %) in Koroška (1,37 %).

Leta 2008 so se državne pomoči v primerjavi z letom 2009 (gledano v absolutnih zneskih) najbolj znižale na Obalno-kraški regiji (za 4,05 mio EUR), Spodnjeposavski regiji (za 1,86 mio EUR). Večje znižanje je opazno tudi v Zasavski regiji (za 1,44 mio EUR). Pomoči v teh regijah so se najbolj znižale na področju regionalnih pomoči ter na področju varstva okolja (predvsem v slednji regiji).

Najbolj so se pomoči povečale v Osrednjeslovenski (za 233,25 mio EUR) in Goriški regiji (za 16,70 mio EUR) ter v Savinjski regiji (za 14,23 mio EUR). V Osrednjeslovenski regiji so narasle pomoči, za kar 204,83 mio EUR, namenjene odpravi finančne krize ter 13,98 mio EUR za namene raziskav in razvoja. V Goriški regiji so pomoči ravno tako višje zaradi povečanega obsega dodeljenih pomoči za raziskave in razvoj in regionalne cilje.

Pri primerjavi deležev državnih pomoči po regijah je tudi opaziti največje povečanje pomoči v Osrednjeslovenski regiji (za 46,41 %). Sledi ji Goriška regija, kjer se je delež pomoči povečal za 21,15 %.

**Slika 2: Višina in deleži državnih pomoči po statističnih regijah v letu 2008
(v mio EU oz. v %)**

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljeni državnih pomočeh v Sloveniji (2011, str. 18).

Omeniti je potrebno, da je pri Osrednjeslovenski regiji dejanski delež državnih pomoči nižji, saj je izredno težko izločiti vse družbe, ki imajo sedež v Osrednji Sloveniji, delujejo pa na območju celotne Slovenije (tu najbolj izstopajo slovenske železnice, ter institucije s področja znanosti in kmetijstva).

4.4 POMOČI V SEKTORJU INDUSTRIJA IN STORITVE

V Sloveniji je bilo v preteklosti, kar kažejo podatki iz tabele 3, v sektorju industrija¹⁰ in storitve dodeljenih več kot polovica vseh državnih pomoči. Od leta 2005 je ta delež nad 60 %, v letu 2006 68 %, v letu 2007 pa je delež pomoči za 22,50 % manjši kot v letu 2008. Leta 2009 zasledimo kar 82,84 % delež pomoči (največja dosežena vrednost).

Kot vidimo je bilo največ državne pomoči v zadnjem letu namenjeno sektorju industrija in storitve, in sicer gledano v absolutnem znesku 500, 96 mio EUR. Če primerjamo leto 2009 v letoma 2006 in 2008, opazimo, da je bil delež državne pomoči leta 2006 manjši za 267,06 %, leta 2008 pa za 232,73 %. K povečanju deleža teh pomoči so največ prispevala pomoči, namenjene raziskavam in razvoju ter odpravljanju krize v gospodarstvu.

¹⁰ V sektor industrije sodijo naslednje kategorije pomoči: raziskave in razvoj, varstvo okolja, reševanje in prestrukturiranje, MSP, zaposlovanje, usposabljanje, varčevanje z energijo, jeklarstvo, transport, premogovništvo ter ostale storitve.

Največ zaposlenih v tem sektorju je bilo leta 2008 (677. 819 zaposlenih), največ državne pomoči na zaposlenega pa so dobili leta 2009, in sicer 782,25 EUR na zaposlenega

Tabela 3: Državne pomoči v sektorju industrija in storitve (2006–2009)

	Enotna mera	2006	2007	2008	2009
Industrija in storitve	mio EUR	187,58	166,82	215,25	500,96
Dodana vrednost	mio EUR	26.054,04	23.047,1	24.785,60	23.027,70
Delež DP v dodani vrednosti	v %	0,72	0,72	0,87	2,18
Zaposleni	Število	611.256	664.655	677.819	640.414
DP na zaposlenega	EUR	306,88	250,98	317,57	782,25

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Razmerje med državnimi pomočmi za horizontalne cilje ter pomočmi za posebne sektorje znotraj panoge industrija in storitve je bilo v preteklih letih v Sloveniji vedno v korist horizontalnih pomoči (povprečno 65 %). Izjema je bilo leto 2004, ko so bile najnižje in so predstavljale 51,9 % pomoči. V preteklih letih pa se je delež pomoči za horizontalne cilje pri industriji in storitvah povečal. V letu 2009 znaša 86,26 %.

Delež državnih pomoči v dodani vrednosti tega sektorja se je v zadnjem letu (2009), v primerjavi s prejšnjimi leti, občutno povečal. V primerjavi z letoma 2006 in 2007 se je povečal za 1,46 %, v primerjavi z letom 2008 pa za 1,31 %.

4.4.1 Horizontalne državne pomoči

Stališče Evropske komisije je, da imajo državne pomoči, namenjene za doseganje tako imenovanih horizontalnih ciljev, manjši vpliv na izkrivljanje konkurence, kot državne pomoči, ki so usmerjene neposredno v posamezni sektor (Vodopivec, 2007, str. 42).

Delež državnih pomoči za horizontalne cilje se je po znižanju v letu 2007, leta 2008 zopet povečal in v letu 2009 dosegel 71,45 % vseh pomoči.

Iz tabele 4 je razvidno, da so deleži horizontalnih pomoči v vseh dodeljenih pomočeh, med leti 2006–2009, nekoliko nihali. V obdobju 2004–2006 je poudarjen trend rasti, v letu 2007 je opazen padec, v letu 2008 in seveda 2009 pa zopet rast. V letoma 2001 in 2002 je bil velik obseg horizontalnih pomoči namenjen odpravi posledic naravnih nesreč, konkretno potresa v Posočju. Zato se pa razmerja posameznih kategorij znotraj horizontalnih pomoči v daljšem obdobju zelo močno spreminjajo, kar nam nazorno prikazuje slika 3 (stran 24).

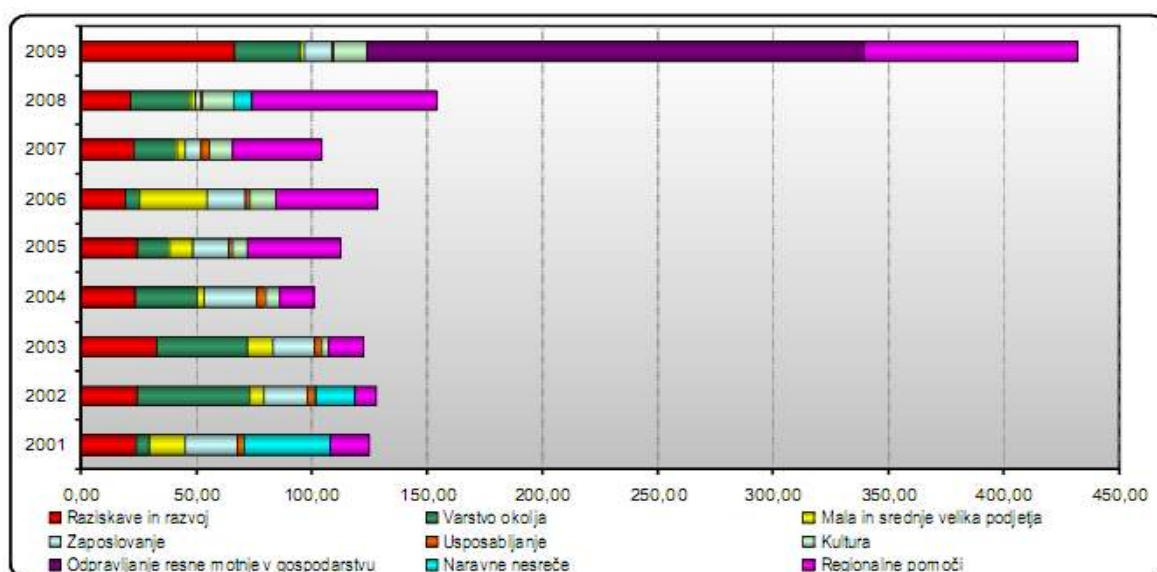
Tabela 4: Državne pomoči po horizontalnih ciljih (2006–2009)

Kategorija	Leto 2006		Leto 2007		Leto 2008		Leto 2009	
	mio EUR	Delež DP	mio EUR	Delež DP	mio EUR	Delež DP	mio EUR	Delež DP
R&D	19,56	15,16 %	22,88	21,91 %	21,61	14,01 %	67,00	15,50 %
Varstvo okolja	2,57	1,99 %	18,90	18,11 %	26,14	16,96 %	28,02	6,48 %
MSP	29,29	22,70 %	3,49	3,35 %	2,21	1,43 %	1,71	0,39 %
Zaposlovanje	16,55	12,82 %	7,07	6,78 %	2,03	1,32 %	12,47	2,88 %
Usposabljanje	1,85	1,44 %	3,37	3,22 %	0,75	0,48 %	0,28	0,06 %
Regionalni cilji	45,89	35,57 %	38,47	36,86 %	79,62	51,64 %	92,79	21,47 %
Kultura	11,10	8,60 %	10,20	9,77 %	13,72	8,90 %	14,38	3,33 %
Naravne nesreče	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	8,11	5,26 %	0,00	0,00 %
Varčevanje z energijo	2,23	1,72 %	0,00	0,00 %	0,00	0,01 %	0,00	0,00 %
OMG¹¹	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	215,49	49,87 %
HORIZONTALNI CILJI	129,04	100 %	104,38	100 %	154,19	100 %	432,14	100 %

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Spodnja slika 3 prikazuje strukturo horizontalnih pomoči, kjer v letih 2005–2008, prevladujejo regionalne pomoči. Te vrste pomoči največji delež predstavljajo v letu 2008, (52,45 % vseh horizontalnih pomoči oz. 25,02 % vseh državnih pomoči). Pomoči odpravljanju finančne krize, ki so leta 2009 bile dodeljene prvič, predstavljajo največji delež pomoči v tem letu (215,49 mio EUR oz. 49,87 %).

Slika 3: Dodeljene državne pomoči po horizontalnih ciljih (20001–2009) v mio EUR

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011, str. 28).

¹¹ Odpravljanje motenj v gospodarstvu.

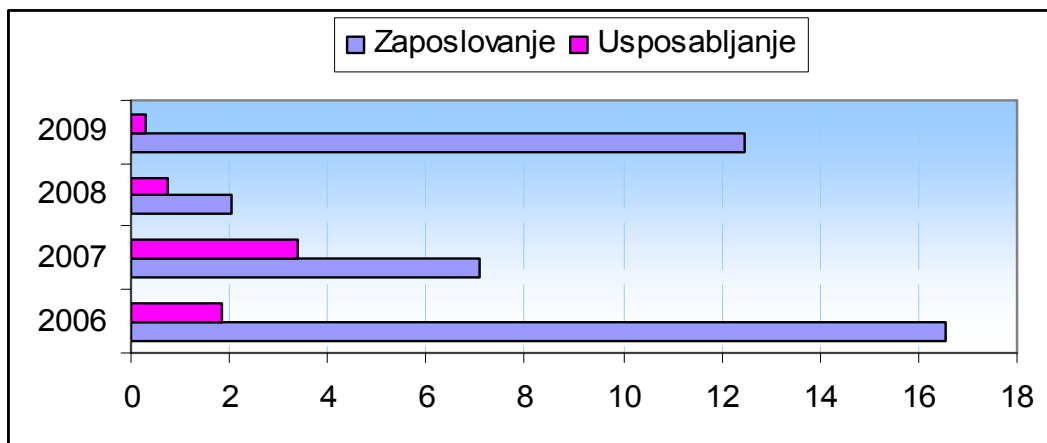
Pomoči, namenjene usposabljanju in pomoči, namenjene MSP, so v zadnjih treh letih najbolj padle. Slednje predstavljajo v strukturi horizontalnih ciljev v letu 2009 le 0,39 %. Leta 2008 (v primerjavi z letom 2007) so narasle pomoči namenjene vzpodbujanju kulture (za 34,50 %) ter pomoči za varstvo okolja (za 38,30 %), ki pa v letu 2009 niso bile dodeljene. Vse ostale pomoči, ki jih prištevamo med horizontalne cilje, so se v letu 2008 znižale.

4.4.2 Pomoči za zaposlovanje in usposabljanje

Nameni, za katere se lahko dodeli pomoč za kategorijo zaposlovanja, so vezani na odpiranje novih ali pa ohranitev obstoječih delovnih mest težje zaposljivih oseb in invalidov. Pomoč za usposabljanje pa se lahko nameni za izobraževanje v obliki posebnega ali splošnega usposabljanja zaposlenih v podjetjih. V letih od 2001 do 2006 se je delež pomoči za zaposlovanje v strukturi vseh pomoči gibal okrog 5 %, pomoči za usposabljanje pa v teh letih niso presegle deleža 1 % vseh državnih pomoči. V letu 2007 se je delež pomoči, namenjen za zaposlovanje prepolovil, medtem ko so se pomoči za usposabljanje podvojile. Občutno zmanjšanje deleža pomoči (tako za zaposlovanje kot za usposabljanje) je opaziti v letu 2008. Namreč ti vrsti pomoči sta se znižali za več kot 70 %. Neugodne razmere na trgu dela so v letu 2009 vplivale na povečanje pomoči za zaposlovanje (na 12.47 mio EUR).

V letu 2007 se je, v primerjavi z letom 2006, povečala tudi zaposlitev za 2,7 %, in je po letu 1991 bila največja. Decembra 2008 je bilo v Sloveniji 880.252 delovno aktivnih prebivalcev (za 1,8 % več kot decembra 2007), od tega 790.231 zaposlenih oseb (za 1,7 % več kot decembra 2007) in 90.021 samozaposlenih oseb (za 32,7 %).

Grafikon 2: Državne pomoči za zaposlovanje in usposabljanje (2006–2009) v mio EUR

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

V letu 2009 so se pomoči za zaposlovanje dodeljevale na podlagi sheme *Programi zaposlovanja*. Po večjem znižanju višine teh pomoči v letu 2005 (za 28 %), so se v letu 2006 pomoči zvišale za 7,3 %, v nadaljnjih letih (letu 2007, 2008 in 2009) pa so se zopet znižale.

Pomoči, namenjene usposabljanju, so bile v letu 2009 dodeljene na podlagi sheme *Programi usposabljanja ter Programa ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013*. Vzrok za zmanjšanje pomoči se predpisuje nepravočasno pripravljenim shemam državnih pomoči oziroma razpisov.

Stopnja brezposelnosti je konec leta 2007 znašala 4,7 %, decembra 2008 pa je znašala 7,0 %. Najbolj se je zvišala v pomurski statistični regiji (13,2 %), najmanj pa v osrednjeslovenski oziroma obalno-kraški statistični regiji.

4.4.3 Regionalni cilji

Tako kot druge članice EU, skuša tudi Slovenija, s pomočjo regionalnih državnih pomoči, prispevati k doseganju zastavljenih ciljev na področju regionalne politike. Ti cilji so zlasti: spodbujanje uravnoteženega gospodarskega, socialnega in prostorskega vidika razvoja, zmanjšanje razlik v gospodarski razvitosti in življenjskih možnostih med regijami, preprečevanje nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi, ohranjanje poseljenosti na celotnem ozemlju Republike Slovenije in pospeševanje razvoja okolju prijaznega gospodarstva, varovanje naravnih dobrin ter kulturne in naravne dediščine.

Osnova za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči za preteklo obdobje je bila tako imenovana regionalna karta (veljala do 31.12.2006), na osnovi katere je celotno ozemlje Republike Slovenije upravičeno do regionalnih državnih pomoči po 107. členu Pogodbe o ustanovitvi EU. Višina teh pomoči je lahko znašala največ 40 % NED upravičenih stroškov projekta.

Od 1.1.2007 dalje je Slovenija upravičena do odstopanja od 107. člena Pogodbe ES za obdobje od 1.1.2007 do 31.12.2013. Predlagana zgornja meja pomoči v višini 30 % BED¹² je zgornja meja za naložbe velikih podjetij. Za srednje velika podjetja se lahko ta zgornja meja pomoči poviša za 10 odstotnih točk, za mala podjetja pa za 20 odstotnih točk.

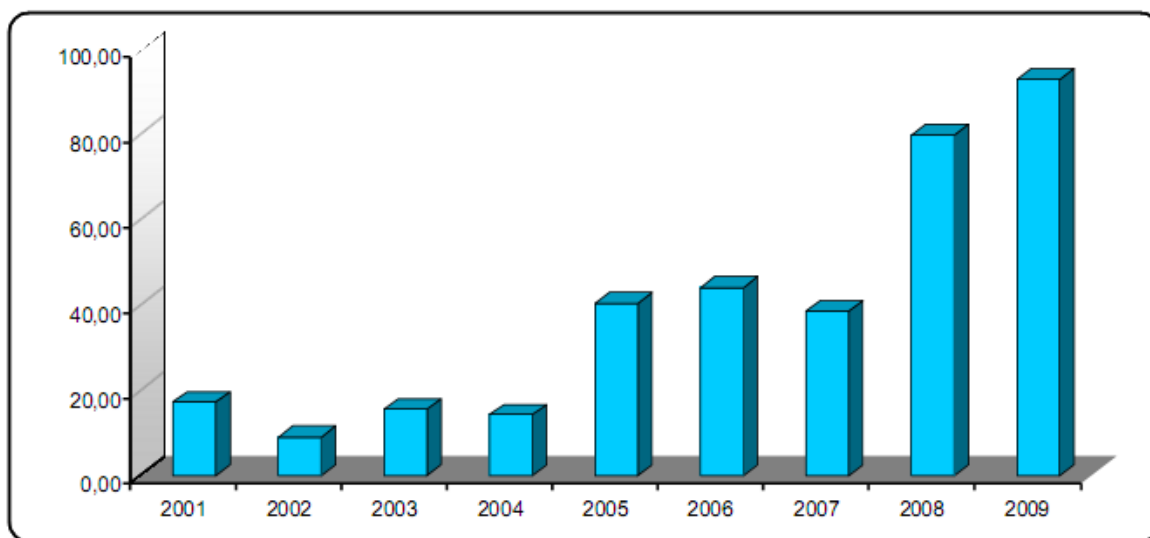
Za namen regionalnih ciljev, so v letih 2006–2009 bile dodeljene pomoči na podlagi naslednjih shem in individualnih pomoči: *Dodelitev državnih pomoči subjektom v ekonomskih conah, Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013, regionalna pomoč, Finančne spodbude za tuje neposredne investicije, Investicijski program podjetja Revoz d.d., Spodbujanje razvoja turističnih zmogljivosti, Regionalne sheme državnih pomoči in Davčna olajšava za raziskave in razvoj*.

Prvi veliki skok v rasti regionalnih pomoči je razviden v letu 2005 (slika 4), v letu 2006 pa je sledilo še dodatno povečanje za 11,6 %. V letu 2007 so regionalne pomoči padle za 16,33 % in se v letu 2008 spet podvojile, v letu 2009 pa se povečale za 16,54 %.

Največ pomoči je bilo dodeljenih na podlagi sheme za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti (kar 46,67 % vseh regionalnih pomoči) ter za spodbujanja razvoja turističnih zmogljivosti (32,23 % vseh regionalnih pomoči).

¹² Bruto ekvivalent dotacij.

Slika 4: Regionalne državne pomoči v mio EUR (2001–2009)

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljeni državnih pomočeh v Sloveniji (2011, str. 33).

Pri spremljanju instrumentov pomoči pri regionalnih ciljih opazimo, da je bilo največ pomoči v letu 2009 dodeljeno z instrumentom dotacij (95,40 %), manj kot 1 % pomoči s pomočjo ugodnih kreditov ter 5,26 % davčnih olajšav. Ostali instrumenti niso ali pa so zelo redko uporabljeni.

4.4.4 Pomoči za raziskave in razvoj

Pomoči za raziskave in razvoj so se v letu 2009 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 210 % (v absolutnem znesku so predstavljale 67,00 mio EUR). 23,00 mio EUR pa je bilo za ta namen (za raziskave in razvoj) dodeljenih po pravilu »de minimis«. Dodeljevanje teh vrst pomoči je potekalo na podlagi naslednjih shem: *Program tehnološkega razvoja*, *Davčna olajšava za raziskave in razvoj*, *Sofinanciranje mednarodnih raziskav in projektov EUREKA*.

Največ pomoči za raziskave in razvoj, kar 82,69 % vseh pomoči, je v letu 2009 bilo dodeljeno na podlagi sheme Program tehnološkega razvoja. Pomoči so bile v znesku 64,00 mio EUR izplačane v obliki dotacij, preostalih 3,00 mio EUR pa je bilo izplačano v obliki davčnih olajšav.

4.4.5 Pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo

V zadnjih štirih letih je v kategoriji pomoči za varstvo okolja ter varčevanje z energijo opazen izrazito rastoči trend. V letu 2007 so se sredstva teh pomoči povečala predvsem zaradi nove sheme državne pomoči: *Pomoč kvalificiranim proizvajalcem energije*. Pomoči, dodeljene na podlagi te sheme, v letu 2007 predstavljajo 92 % vseh pomoči, namenjenih varstvu okolja v letu 2008 pa 80,57 %. Pomoči v okviru sheme *Sofinanciranje okoljskih naložb* so se v letoma 2007 in 2008 znižale, predvsem zaradi znižanja referenčne obrestne mere, saj se v okviru te sheme pomoči dodeljujejo v obliki ugodnih posojil.

Višina dodeljenih pomoči, v okviru *Programa ekološke sanacije rudarskih objektov in naprav za pridobivanje ogljikovodikov v Republiki Sloveniji* (Nafta Lendava) in sheme *Zmanjšanje obremenjevanja okolja z emisijami ogljikovega dioksida*, ostaja na enakem nivoju.

Z letom 2009 je začela veljati nova shema za namen spodbujanja okolju prijaznejših težkih tovornih vozil, na podlagi katere je bilo dodeljenih 14,28 % pomoči za namen varstva okolja.

Pomoči za namen varstva okolja in varčevanje z energijo so bile dodeljene v obliki dotacij (27,78 mio EUR) in davčnih olajšav (0,23 mio EUR). 0,71 mio EUR pomoči pa je bilo dodeljenih po pravilu »de minimis«.

4.4.6 Pomoči za majhna in srednja velika podjetja

Pomoči za majhna in srednja velika podjetja so se v letu 2009 dodeljevala na podlagi naslednjih shem: *Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti 2007–2013 (mala in srednja velika podjetja)*, *Regionalna shema državnih pomoči*, *Finančna spodbuda za tuje investitorje ter Zasavska garancijska shema*.

Več kot 67% vseh pomoči za financiranje MSP je bilo dodeljeno na podlagi sheme *Spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013*, 32 % na podlagi *Regionalne sheme državnih pomoči (mala in srednja velika podjetja)* in manj kot 1 % na podlagi preostalih dveh shem. Razlog za zmanjšanje pomoči na tem področju je predvsem v prenehanju veljavnosti shem ter nepravočasna priprava shem državnih pomoči.

Pomoči za majhna in srednja velika podjetja so bile dodeljene v obliki dotacij, in sicer v višini 1,71 mio EUR, ter 0,28 mio EUR v obliki garancij. Po pravilu »de minimis« pa je v ta namen bilo dodeljenih 18,78 mio EUR.

4.4.7 Pomoči za kulturo

Delež pomoči, namenjen kulturi, se je v strukturi celotnih pomoči v letu 2008 nekoliko povečal, med samimi horizontalnimi cilji ima naraščajoč trend. V letu 2008 so se pomoči dodeljevale na podlagi naslednjih shem: *Pospeševanje razvoja filmske dejavnosti v Sloveniji* (ta shema obsega 30,1 % sredstev državnih pomoči, namenjenih kulturi), *Pospeševanje razvoja založniške dejavnosti v Sloveniji* (obsega 33,00 % vseh sredstev pomoči za kulturo), *Sofinanciranje projektov iz proračunskega sklada za avdio-vizualne medije* (obsega 5,8 % vseh sredstev pomoči za kulturo) in *Sofinanciranje medijskih programov* (obsega 31,1 % vseh sredstev pomoči za kulturo).

4.5 POMOČ KMETIJSTVU IN RIBIŠTVU

4.5.1 Kmetijstvo

Prikazani podatki o dodeljenih državnih pomočeh na področju kmetijstva v tabeli 5 zajemajo samo tiste državne pomoči, ki jih Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvaja na podlagi obstoječih shem državnih pomoči v smislu določil 107. člena

PDEU. Pomoči, izplačane za ukrepe Skupne kmetijske politike (CAP), ki se financirajo iz Evropskega kmetijskega ustvarjalnega in jamstvenega sklada (vsa neposredna plačila, intervencijski ukrepi in sofinancirani delež plačil izvajanih v okviru Programa za razvoj podeželja), niso vključene.

Iz zgornjega razloga so državne pomoči v kmetijstvu v primerjavi z leti pred 2005 nižje za več kot polovico (upoštevajoč absolutne zneske) in za okrog 13 odstotnih točk, če jih primerjamo v deležu celotnih državnih pomoči. Vendar pa še vedno pomoči, namenjene kmetijstvu, predstavljajo veliki delež dodeljenih državnih pomoči. V letu 2008 so predstavljale 33,37 % vseh državnih pomoči, vendar so se v letu 2009 zmanjšale za 16,20 % in znašajo 17,16 % vseh državnih pomoči.

Tabela 5: Državne pomoči v kmetijstvu (2006–2009)

	Enota/mera	2006	2007	2008	2009
Državne pomoči	v mio EUR	88,23	100,68	108,73	103,79
Dodana vrednost	v mio EUR	648,96	660,30	759,00	731,5
Delež državnih pomoči v dodani vrednosti tega sektorja	v %	13,60	15,25	14,32	14,19
Zaposleni	število	35.105	37.039	36.574	35.081
Državne pomoči na zaposlenega	v EUR	2.513,39	2.718,10	2.972,74	2.958,61

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Sektor kmetijstva ima poleg visokega deleža državnih pomoči v celotnih dodeljenih državnih pomočeh tudi največji delež državnih pomoči v dodani vrednosti in tudi državna pomoč na zaposlenega je v tem sektorju (poleg sektorja ribištva) največja, kar kaže na specifičnost te panoge.

V opazovanem obdobju je bilo v sektorju kmetijstva več kot 99,9 % sredstev dodeljenih z instrumentom dotacij. Preostale delež pomoči, tega je manj kot 1%, pa je bil dodeljen v obliki ugodnih kreditov.

4.5.2 Ribišтво

Pod normalnimi tržnimi pogoji (nezadostna prilagodljivost sektorja in omenjeni finančni viri) ribiška industrija ne bi bila mogoča, saj ne bi uspela v zadostni meri spodbujati razvoja panoge. Zato je ta panoga v večini državah deležna obilnih državnih vzpodbud.

V obdobju od leta 2006 do 2008 so se državne pomoči v ribištvu v Sloveniji nekoliko povečale, čeprav še vedno predstavljajo manj kot 0,12 % vseh dodeljenih pomoči. V zadnjem opazovanem letu (2009) pa za ta namen ni bilo dodeljenih pomoči.

Tabela 6: Državne pomoči v ribištvu (2006–2009)

	Enota/mera	2006	2007	2008	2009
Državne pomoči	v mio EUR	0,08	0,38	0,12	0,00
Dodana vrednost	v mio EUR	3,55	3,60	3,20	3,20
Delež državnih pomoči v dodani vrednosti tega sektorja	v %	2,26	10,56	3,66	0,00
Zaposleni	število	188	184	197	220
Državne pomoči na zaposlenega	v EUR	425,95	2.066	594	0,00

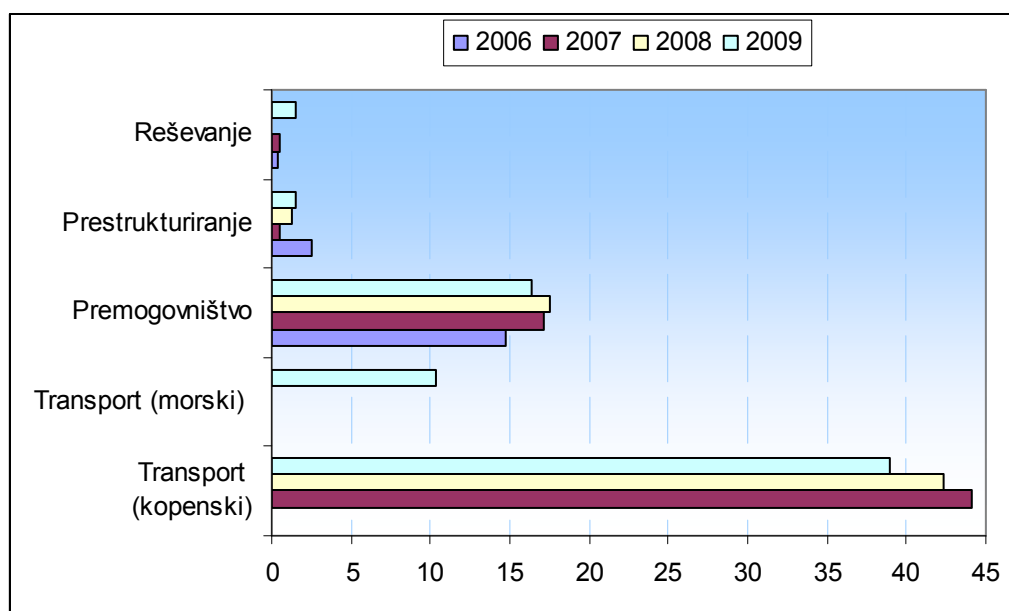
Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

V obdobju 2006-2008 so bili pri dodeljevanju pomoči v sektorju ribištvo uporabljeni le instrumenti iz skupine A1 (dotacije).

4.6 DRŽAVNE POMOČI V POSEBNIH SEKTORJIH

Državne pomoči v posebnih sektorjih po letu 2004, ko so predstavljale najvišji delež teh pomoči, padajo. V letoma 2006 in 2007 so se nekoliko povečale, v letu 2008 pa spet znižale na 0,19 %. V vseh teh štirih letih se je delež teh pomoči v BDP gibal med 0,16 %–0,20 % BDP.

Grafikon 3: Državne pomoči v posebnih sektorjih (2006–2009)

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

V strukturi pomoči za posebne sektorje, v opazovanem obdobju, največji delež pomoči, kar 71,70 %, predstavljajo pomoči, dodeljene za sektor transport (železnice). Sledijo ji pomoči, ki so namenjene zapiranju premogovnikov (23,88 %). Med pomočmi za reševanje in prestrukturiranje pa kakršnih velikih razlik ni (ostajajo nekako nespremenjene skozi leta), v letu 2008 predstavljajo 4,39 % pomoči v strukturi posebnih sektorjev.

4.6.1 Pomoči za transport

V sektorju transporta je v letu 2009 bilo dodeljenih, v primerjavi z letom 2007, za 11,91 % več pomoči in za 19,94 % več kot v letu 2006. Celoto državnih pomoči, ki so v Sloveniji namenjene sektorju transporta, predstavljajo pomoči Slovenskim železnicam in davku na tonažo. Tako kot v preteklih letih so tudi leta 2009 bile pomoči dodeljene na podlagi sheme *Nadomestilo za prevoze potnikov v notranjem železniškem prometu*. Pomoči v tem primeru predstavlja nadomestilo za finančne obremenitve, ki jih ima podjetje zaradi uporabe prevoznih cen in pogojev, ki so mu določeni zaradi izvajanja gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem železniškem prometu.

Večina transportnih operaterjev opravlja javno službo in za to pridobiva javna sredstva, vendar pa mora Evropska komisija neprestano preverjati, da to javno financiranje ne izkrivlja konkurence. Prav tako so države večinoma vključene v financiranje transportne infrastrukture.

Tabela 7: Državne pomoči v transportu (2006–2009)

	Enota/ mere	2006	2007	2008	2009
Državne pomoči	v mio EUR	41,17	44,12	42,30	49,38
Dodana vrednost	v mio EUR	867,11	2.258,70	2.492,80	2.335,10
Delež državnih pomoči v dodani vrednosti tega sektorja	v %	4,75	1,95	1,7	2,11
Zaposleni	število	27.250	29.592	31.938	29.872
Državne pomoči na zaposlenega	v EUR	1.510,68	1.491,05	1.324,59	1.652,98

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Največji delež državnih pomoči je bil namenjen transportu leta 2009, in sicer 49,38 mio EUR, najmanjši pa leta 2006, ker je tudi bilo najmanj zaposlenih. Prav tako je bil v zadnjem letu tudi največji delež pomoči na zaposlenega, ki je predstavljal 1.652,98 EUR na zaposlenega, najmanjši pa leta 2007 (1.491,05 EUR). Delež državnih pomoči v dodani vrednosti in največ zaposlenih v tem sektorju pa je bilo leta 2008.

4.6.2 Pomoči za reševanje in prestrukturiranje

Ob koncu leta 2002 je bil sprejet poseben zakon, in sicer Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Uradni list RS, št.110/02), na podlagi katerega (z dopolnitvami) je bila v letu 2003 potrjena shema: *Pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah*.

V letu 2006 je bila polovica pomoči namenjena izplačilom individualnih pomoči, polovica pa na podlagi te sheme. Prav tako so v letoma 2007 in 2008 bile pomoči dodeljene zgolj na podlagi te sheme. Pomoči za reševanje in prestrukturiranje so v Sloveniji v zadnjih štirih letih postale zanemarljive in so se znižale na 3,02 mio EUR (v letu 2009), v celotni strukturi državnih pomoči pa obsegajo le 0,03 %.

4.6.3 Pomoči za premogovništvo

V obdobju 2006–2008 je Slovenija izkazala skoraj nespremenjen delež pomoči premogovništvu, v primerjavi s celotnimi državnimi pomočmi (v letu 2006 – 5,36 %, v letu 2007 – 6,42 % in v letu 2008 – 5,4 %). V zadnjem letu pa se je delež izrazito znižal in znaša 2,72 % vseh pomoči. Delež državnih pomoči v BDP pa le ostaja nespremenjen in je v vseh štirih letih (2006-2009) 0,05 % BDP.

Državne pomoči v premogovništvu so bile v tem obdobju, torej od leta 2006 do 2009, namenjene prezaposlovanju rudarjev, zapiranju rudnikov in sanaciji površin na podlagi individualne pomoči Program postopnega zapiranja rudnika Trbovlje Hrastnik, izplačevale pa so se samo v obliki dotacij.

Tabela 8: Državne pomoči v premogovništvu (2006–2009)

	Enota/mera	2006	2007	2008	2009
Državne pomoči	v mio EUR	14,80	17,20	17,46	16,44
Dodana vrednost	v mio EUR	87,02	131,70	137,50	130,00
Delež državnih pomoči v dodani vrednosti tega sektorja	v %	17,01	13,06	12,70	12,65
Zaposleni	število	2.618	2.362	2.090	1.829
Državne pomoči na zaposlenega	v EUR	5.654,38	7.281,74	8.355,94	8.990,18

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Kot vidimo v zgornji tabeli 8, je bilo največ državnih pomoči sektorju premogovništva namenjeno leta 2008, in sicer 17,46 mio EUR, čeprav leto 2007 ne zaostaja za veliko (2007 – 17,20 mio EUR). Največ zaposlenih v tem sektorju je bilo leta 2006, največ državnih pomoči na zaposlenega pa so dobili leta 2009, in sicer 8.990,18 EUR na zaposlenega.

4.7 DRŽAVNE POMOČI PO VELIKOSTI PODJETIJ

Odločilno vlogo pri ustvarjanju novih delovnih mest imajo majhna in srednje velika podjetja, ki so obenem tudi dejavnik socialne trdnosti in gospodarskega zakona. Vendar je lahko njihov razvoj na posameznem trgu omejen zaradi tržnih pomanjkljivosti. Ta podjetja imajo pogosto težave pri pridobivanju finančnih sredstev ali posojil zaradi finančnih trgov, ki ne prevzemajo tveganj. Za olajšanja razvoja gospodarskih dejavnosti MSP se tak razvoj spodbuja in podpira s poenostavljenimi pravili, ki veljajo na področju državnih pomoči (Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji, 2009, str. 44).

Spodnja tabela prikazuje porazdelitev sredstev dodeljenih državnih pomoči po velikosti podjetij na podlagi kriterija števila zaposlenih v podjetju iz podatkov, dostopnih preko Poslovnega registra Slovenije.

V obdobju 2004–2009 je razvidno, da so se vsa sredstva dodeljenih državnih pomoči po velikosti podjetij povečevala. Največji delež pomoči majhnim, srednjim in velikim podjetjem, je bil dodeljen leta 2009. Od tega leta odstopajo samo podjetja s pod 10 zaposlenih, ki so imela največji delež dodeljenih pomoči v letu 2004.

Tabela 9: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči v %(2004–2009)

Velikost podjetja	Št. Zaposlenih	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	Kmetijska gospodarstva	101,02	62,34	42,98	53,97	48,09	43,02
Mikro podjetja ¹³	0	9,82	6,95	10,57	9,73	12,23	16,53
	1	4,47	2,93	5,13	3,94	3,8	8,57
	2	2,87	3,19	2,56	3,39	4,89	5,71
	3 do 4	4,59	3,22	5,89	7,03	7,98	10,38
	5 do 9	9,08	5,16	14,2	10,29	23,82	24,55
	Skupaj	131,86	83,79	81,34	88,35	100,82	108,76
Majhno podjetje ¹⁴	10 do 19	13,04	10,17	14,6	11,12	22,08	31,59
	20 do 49	13,96	10,61	20,18	14,78	21,69	39,15
	Skupaj	27	20,77	34,78	25,9	43,78	70,74
Srednje veliko podjetje ¹⁵	50 do 99	31,87	27,74	37,08	26,82	35,71	45,47
	100 do 149	12,49	12,91	10,88	9,18	9,06	15,77
	150 do 199	9,81	6,79	7,1	8,22	10,55	11,84
	200 do 249	10,1	2,86	4,19	2,72	2,86	4,64
	Skupaj	64,27	50,29	59,25	46,94	58,18	77,72
Veliko podjetje	250 do 499	18,94	20,97	13,09	17,77	17,31	17,84
	500 do 999	63,4	37,29	23,52	26,04	53,85	107,18
	Nad 1000	109,35	55,88	62,27	56,55	48,47	218,3
	Skupaj	191,7	114,13	98,88	100,35	119,63	343,32
SKUPAJ		11,43	1,74	3,66	6,33	1,69	4,22

Vir:Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

V primerjavi z letom 2008 so se v letu 2009 najbolj povečale pomoči, namenjene velikim podjetjem (za 186,96 %) in majhnih podjetjem (za 61,58 %). Pri velikih podjetjih pa se je višina dodeljenih pomoči močno znižala iz 37,9 % na 30,4 %.

¹³ Po Uredbi Komisije Evropske skupnosti št. 364/2004 je mikro podjetje tisto, ki ima manj kakor 10 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 mio EUR .

¹⁴ Po Uredbi Komisije Evropske skupnosti št. 364/2004 je majhno podjetje tisto, ki ima manj kakor 50 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 mio EUR .

¹⁵ Po Uredbi Komisije Evropske skupnosti št. 364/2004 je srednje veliko podjetje tisto, ki ima manj kakor 250 zaposlenih in ima letni promet, ki ne presega 50 mio EUR in/ali leno bilančno vsoto, ki ne presega 43 mio EUR.

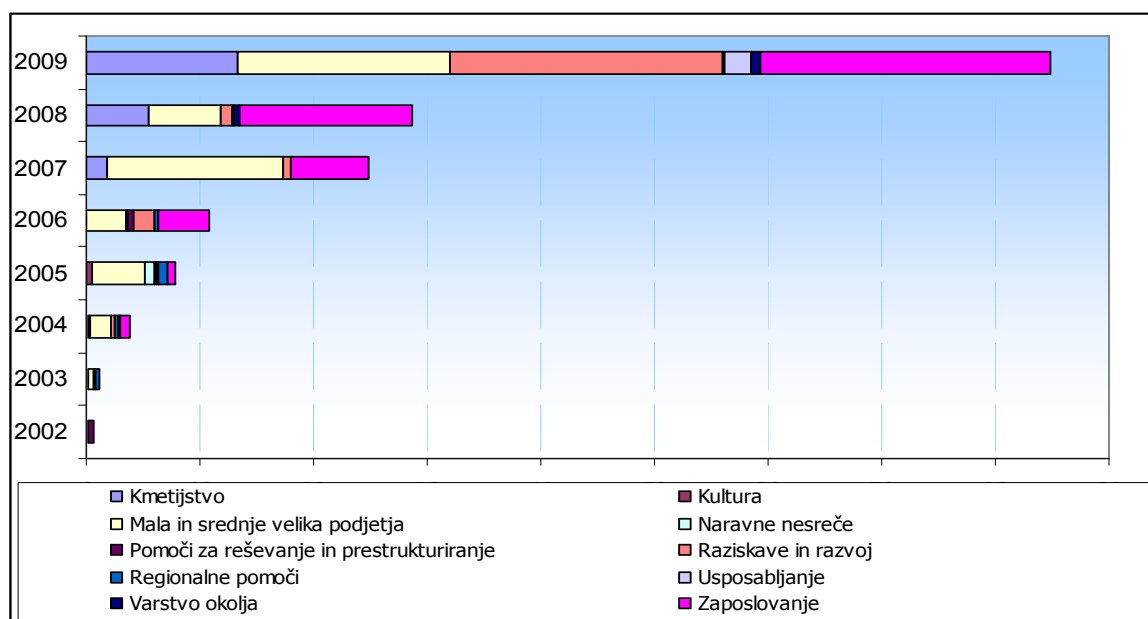
Po številu zaposlenih, če primerjamo leti 2007 in 2008, so se najbolj znižale pomoči (za 14,29 %), pri podjetjih z nad 1000 zaposlenimi ljudmi ter za 2,59 % pri podjetjih, ki zaposlujejo med 250 in 499 ljudi.

4.8 POMOČI, DODELJENE PO PRAVILU DE MINIMIS

Pomoči, dodeljene po pravilu »de minimis«, je do konca leta 2006 urejala Uredba Komisije ES, št. 69/2001 o uporabi 107. in 108. člena PDEU za državno pomoč »de minimis«. Po 1.1.2007 je to uredbo nadomestila nova uredba. »De minimis« pomoči so tiste pomoči, ki so sicer namenjene prejemniku, ki se ukvarja s tržno proizvodnjo blaga in storitev, vendar zaradi svoje višine ne izkrivljajo ali ogrožajo konkurence in tako po 107. členu PDEU ne predstavljajo državne pomoči. Pri tej vrsti pomoči skupni znesek pomoči ne sme preseči zneska 200.000 EUR (od leta 2007 naprej) v obdobju treh let od zadnjega prejema takšne pomoči, ne glede na obliko ali namen pomoči.

Slovenija je ena izmed redkih držav v EU, ki ima vzpostavljeno bazo s podatki o dodeljenih pomočeh po pravilu »de minimis«. Te vrste pomoči se večinoma poslužujejo lokalne skupnosti, ki dodeljujejo veliko število zelo nizkih zneskov pomoči. Vendar pa tudi institucije centralne države ter druge javne institucije po obsegu dodeljevanja »de minimis« pomoči ne zaostajajo za lokalnimi skupnostmi.

Grafikon 4: Delež pomoči po pravilu "de minimis" po kategorijah (2002–2009) v mio EUR

Vir:Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

»De minimis« pomoči se zaradi svojega specifičnega značaja spremljajo ločeno od drugih, »pravih« državnih pomoči in se v letnih poročilih držav članic tudi ne prištevajo k celotnim državnim pomočem.

»De minimis« pomoči v absolutnem obsegu predstavljajo majhen delež v primerjavi z dodeljenimi državnimi pomočmi, vendar ta delež z narodno-gospodarskega vidika ni zanemarljiv.

To dokazujejo tudi podatki, saj so v letu 2005 »de minimis« pomoči znašale 3,98 % državnih pomoči, v letu 2006 4,12 %, v letu 2007 malo več (9,53 %), v letu 2008 že nekoliko manj (8,45 %) in v zadnjem letu, 2009, pa že kar 20 %.

V preteklosti se je po pravilu »de minimis« dodeljevalo največ pomoči za namene pospeševanje razvoja MSP. V letu 2007 so se te pomoči povečale za več kot štirikrat, v zadnjih dveh letih pa so prevladale pomoči, namenjene za zaposlovanje. Razlog za tako povečanje pri tej kategoriji pa je v izvajanju »de minimis« sheme »Finančne vzpodbude delodajalcem za zaposlitev brezposelnih invalidov«. Poleg teh dveh omenjenih kategorij se dodeljujejo »de minimis« pomoči tudi za kategorijo raziskave in razvoj ter za kmetijski sektor (na začetku dovoljene samo za dopolnilno dejavnost na kmetiji, s 1.1.2007 naprej pa tudi za predelovalno dejavnost v kmetijskem sektorju).

Tako kot običajne državne pomoči se tudi »de minimis« pomoči večinoma dodeljujejo na podlagi dotacij in subvencionirane obrestne mere. Pri tej obliki pomoči se pogosteje kot instrument uporabljajo ugodni krediti, v letoma 2008 in 2009 pa tudi garancije. Kapitalske naložbe, kot instrument »de minimis« pomoči, še niso bile uporabljene.

4.9 DRŽAVNE POMOČI PO DEJAVNOSTIH

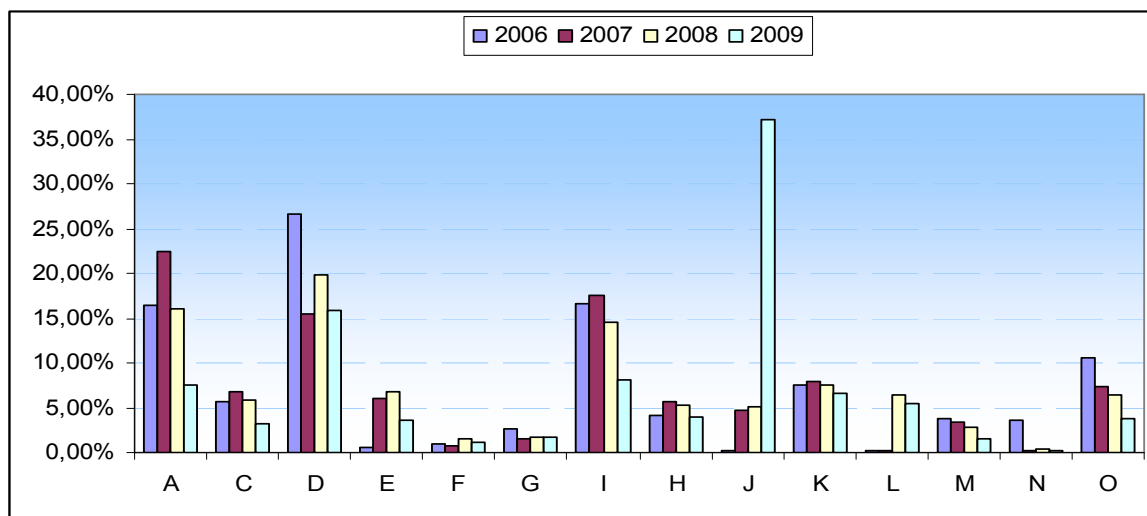
V grafikonu 12 so prikazane državne pomoči po dejavnosti po črkah. Kaj pomeni določena črka, vam bom v nadaljevanju predstavila.

- kmetijstvo, lov in gozdarstvo – črka A,
- rudarstvo – črka C,
- predelovalne dejavnosti – črka D,
- elektrika, plin, para in oskrba z vodo – črka E,
- gradbeništvo – črka F,
- trgovina;popravila motornih vozil – črka G,
- promet, skladiščenje in zveze – črka I,
- gostinstvo – črka H,
- finančno posredništvo – črka J,
- nepremičnine, najem in poslovne storitve – črka K,
- javna uprava, obramba, obvezna socialna varnost – črka L,
- izobraževanje – črka M,
- zdravstvo in socialna oskrba – črka N,
- druge javne, skupne in osebne storitve – črka O

V letu 2009 beležimo največji delež dodeljenih državnih pomoči v dejavnosti Finančno posredništvo (37,22 %), sledijo mu predelovalne dejavnosti (15,82 %) ter Kmetijstvo, lov in gozdarstvo (7,46 %). Najmanj pomoči v tem letu je bilo dodeljeno dejavnosti Zdravstvo in socialne oskrbe (N) z 0,05 %.

Če primerjamo zadnje leto s prejšnjimi tremi leti, je največ pomoči bilo dodeljeno prejemnikom v predelovalni industriji, kjer se je delež gibal med 22 %-25 %, ter v dejavnosti prometa skladiščenja in zveze (gibanje deleža med 15 %-18 %).

Grafikon 5: Delež dodeljenih državnih pomoči po dejavnostih (v%)

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

V letu 2007 je bilo prejemnikov, ki imajo registrirano dejavnost kmetijstvo, lov in gozdarstvo 22,50 %, bistveno več kot leta 2006 (16,46 %) in več kot leta 2008 (16,13 %). V letu 2009 pa se je ta delež močno znižal na 7,46 %. Opazen je večji delež pomoči tudi pri prejemnikih, ki se ukvarjajo s poslovanjem z nepremičninami, najemom in poslovnimi storitvami, delež se giblje od 5 % do 7 % vseh pomoči. V ostale dejavnost gre manj kot 5 % vseh dodeljenih pomoči.

5 PRIMERJAVA DRŽAVNIH POMOČI V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI

Podatki o dodeljenih državnih pomočeh v državah članicah so zajeti v letnih poročilih objavljenih na spletni strani Evropske komisije¹⁶. Vse države članice morajo v šestih mesecih po koncu leta Komisiji posredovati letno poročilo o dodeljenih pomočeh.

V obdobju pred finančno krizo je EU beležila enakomerno gospodarsko rast, z nastopom finančne krize pa se je enakomerna rast BDP-a ustavila in povišala se je nizka raven državnih pomoči. Skupna raven državnih pomoči v EU-27 se je v obdobju 2003–2007 gibala na ravni okoli 0,05–0,06 BDP. Leta 2009, v primerjavi z letom 2008, se je skupna raven državnih pomoči, zaradi kriznih pomoči, povečala na 3,6 % BDP. Slovenija je v primerjavi z državami članicami EU-27 glede deleža državnih pomoči v BDP na zgornji meji, vendar ne presega Madžarske, Bolgarije, Malte, in Finske, kjer se deleži gibljejo od 1 % BDP naprej in imajo najvišje deleže državnih pomoči v BDP.

Tabela 10: Državne pomoči v Sloveniji in primerjava z EU (2008)

leto 2008	Višina državnih pomoči brez železniškega prometa		Državne pomoči brez transporta, kmetijstva in ribištva	
	v mio EUR	Delež v BDP v %	v mio EUR	Delež v BDP v %
EU 27	67.420,5	0,54	52.901,52	0,42
EU stare članice (15)	57.111,9	0,50	45.764,78	0,40
EU nove članice (12)	10.308,6	1,05	7.136,74	0,72
Belgija	1585,9	0,46	1.228,63	0,36
Bolgarija	444,5	1,30	39,34	0,12
Češka	1438,0	0,97	1.158,21	0,78
Danska	1860,4	0,80	1.657,85	0,71
Nemčija	15696,7	0,63	14.178,92	0,57
Estonija	46,50	0,29	14,49	0,09
Irska	1942,9	1,05	697,79	0,38
Grčija	1028,0	0,42	810,79	0,33
Španija	5237,0	0,48	4.371,68	0,40
Francija	10322,4	0,53	7.599,61	0,39
Italija	5479,8	0,35	4.487,83	0,29
Ciper	110,9	0,65	79,68	0,47
Latvija	202,3	0,88	45,85	0,2
Litva	263,6	0,82	170,87	0,53
Luksemburg	71,9	0,20	53,76	0,15
Madžarska	2514,7	2,38	1.915,12	1,81
Malta	115,1	2,00	99,99	1,74
Nizozemska	2164,8	0,36	1.506,76	0,25

¹⁶ State Aid, Scoreboard autumn:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html.

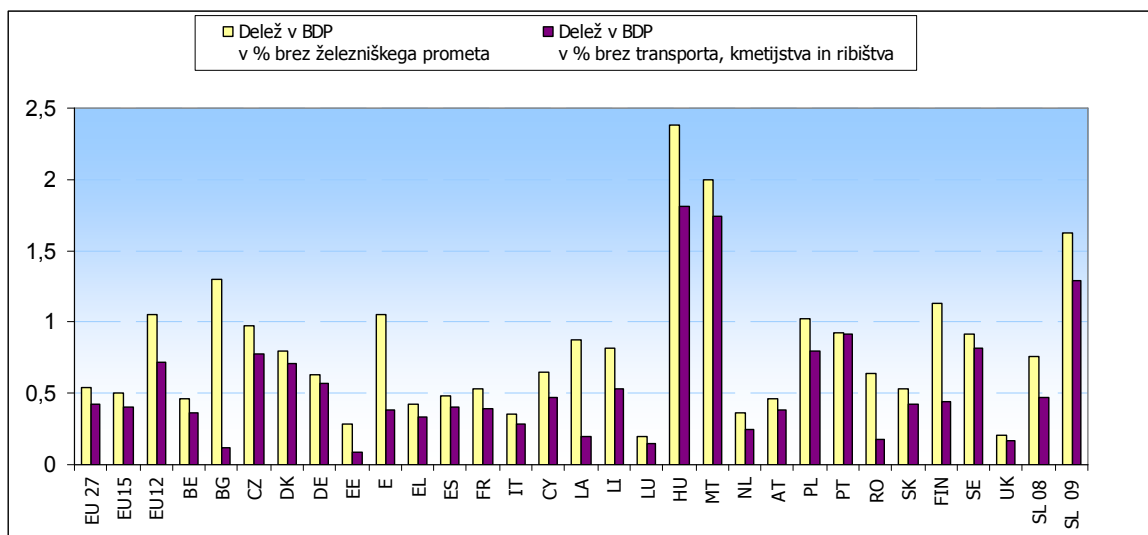
Avstrija	1289,7	0,46	1.069,74	0,38
Poljska	3685,9	1,02	2.908,04	0,80
Portugalska	1553,4	0,93	1.529,78	0,92
Romunija	883,2	0,64	252,42	0,18
Slovaška	357,7	0,53	279,73	0,42
Finska	2106,0	1,13	813,7	0,44
Švedska	3005,2	0,92	2.707,64	0,82
Velika Britanija	3767,9	0,21	3.050,30	0,17
Slovenija 2008	281,8	0,76	172,95	0,47
Slovenija 2009	565,8	1,62	451,6	1,29

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Pri gibanju BDP v Sloveniji je v letu 2007, v primerjavi z letom 2006, opazen trend rasti, saj se je v tem letu BDP povečal za 6,1 % in je znašal 33.542 mio EUR . Po letu 1991 je to najvišja gospodarska rast. V letu 2008 so državne pomoči vseh držav članic (EU-27) predstavljale 0,54 % BDP (brez vključitve železniškega sektorja). Manj kot 0,4 % BDP državnih pomoči v istem letu so imele naslednje države: Avstrija, Italija, Belgija, Grčija, Velika Britanija, Estonija in Luksemburg. Več kot 1 % BDP državnih pomoči pa so imele Madžarska, Bolgarija, Portugalska, Romunija, Finska in Latvija.

Skupni znesek državnih pomoči¹⁷, ki so jih države članice dodelile v letu 2009, je znašal 427,20 milijarde EUR. Od tega se je 3 % BDP EU-27 nanašalo na krizne ukrepe pomoči. Brez upoštevanja kriznih ukrepov pa je v letu 2009 skupni znesek državnih pomoči znašal 73,2 milijarde EUR oz. 0,62 % BDP EU-27. Če primerjamo z letom 2008, se je skupni znesek državnih pomoči povečal, saj je znašal 272,60 milijarde EUR. Slovenija je v letu 2009 dodelila pomoč v višini 604,76 milijonov EUR ali 0,29 % skupne pomoči.

Grafikon 6: Delež državnih pomoči v BDP v državah EU (2008) in v Sloveniji (2008 in 2009) v %

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

¹⁷ Skupni znesek zajema pomoči predelovalnim dejavnostim, storitvenemu sektorju, premogovništvu, kmetijstvu, ribištvu in delu prometnega sektorja.

Kazalec deleža državnih pomoči v BDP kaže splošno ekonomsko stanje države v posamezni državi članici. Pri primerjavi teh deležev med državami članicami je potrebno vedno primerjati podatke v večletnem obdobju, saj lahko države, ki imajo v posameznem letu relativno visoko gospodarsko rast, v načelu izkazujejo relativno nižji delež državnih pomoči v BDP za to leto.

V celotnem obsegu dodeljenih državnih pomoči v EU je največji delež dodeljenih državnih pomoči v letu 2008 imela Nemčija (dodelila je kar 23% vseh pomoči). Tudi njen kazalec o deležu državnih pomoči v BDP je dokaj visok (0,63 % BDP), kar je bistveno več od povprečja EU (0,54 % BDP). Po višini dodeljenih pomoči sledi Francija (15,31 % vseh pomoči) in Italija (8,13 % vseh pomoči).

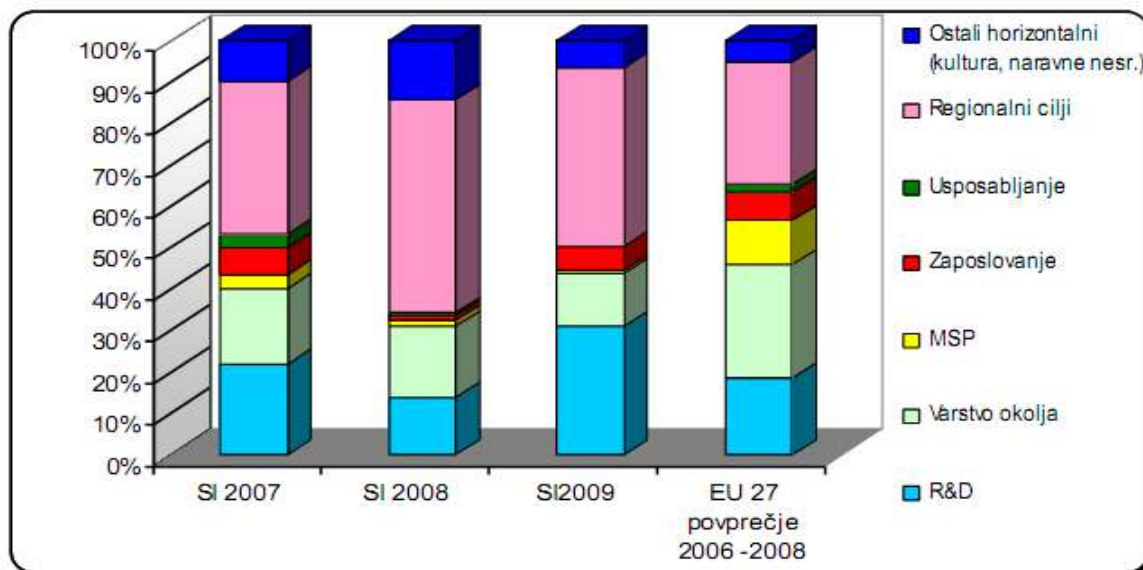
Kar 40,70 % vseh držav članic ima nižji delež državnih pomoči v BDP od 0,54 %. Slovenija je v letu 2008 še nekoliko nad povprečjem BDP EU-27, saj je delež državnih pomoči v letu 2007 znašal 0,68 % BDP, v letu 2008 pa 0,76 % BDP. Če Slovenijo primerjamo z 12 novimi članicami EU (te so dosegle v povprečju 1,05 % BDP), vidimo, da je Slovenija pod tem povprečjem.

Če primerjamo absolutne višine dodeljenih državnih pomoči v letu 2008, vidimo, da pomoči, dodeljene s strani 12 novih članic EU predstavljajo le 15,20 % vseh dodeljenih pomoči v EU. Največ pomoči je bilo dodeljenih v Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji, Španiji in Italiji, kar predstavlja kar 60,10 % vseh dodeljenih pomoči. Med novimi članicami sta največ pomoči dodelili Poljska in Madžarska, ki sta dodelili po 9 % vseh pomoči, ki so bile dodeljene v EU.

V primerjavi z državami članicami EU se uporaba instrumentov pomoči v Sloveniji močno razlikuje od ostalih držav članic. Slovenija ima izredno visok delež dodeljenih pomoči s pomočjo donacij (leta 2009 predstavljajo 63,61 % vseh pomoči), v manjšem delu se uporabljajo davčne olajšave in garancije. Vsi ostali instrumenti pa so bolj ali manj zelo nizki. V preostalih državah članicah EU je uporaba instrumentov precej bolj pestra in precej večja. Leta 2004 je v EU s pomočjo subvencij bilo dodeljenih manj kot 50 % vseh sredstev državnih pomoči. V obdobju 2006–2008 so v EU davčne olajšave predstavljale okrog 40 % vseh pomoči. S pomočjo davčnih olajšav se največ pomoči, okrog 60 %, dodeli na Portugalskem, Švedskem, Slovaški in Malti. Med države, ki pa dodelijo največ pomoči v obliki subvencij (več kot 80 %), spadajo Luksemburg, Danska, Ciper in Slovenija. Pomoči v obliki garancije pa se najbolj uporabljene v Avstriji (22 %) in v Grčiji (10 %).

V EU so državne pomoči, namenjene horizontalnim ciljem, v letu 2008 v absolutnem znesku znašale 46,3 milijarde EUR, v letu 2009 pa 4,92 % več (85 % skupne pomoči). V obdobju 2003–2005 je bilo za horizontalne cilje v povprečju namenjenih 74 % pomoči, medtem ko so se v obdobju 2006–2008 povečale na 85 %. V Sloveniji so se te pomoči povprečno povečale za okrog 1,6 % in predstavljajo 71,45 % vseh pomoči. To povečanje je predvsem rezultat zvišanja dodeljenih pomoči, namenjenih raziskavam in razvoju (11,08 % vseh pomoči) ter pomoči odpravljanju finančne krize (49,87 %).

Slika 5: Delež državnih pomoči znotraj horizontalnih ciljev (2007–2009) ter primerjava s povprečnim deležem v državah EU – brez pomoči za reševanje in krizne ukrepe (2006-2008)

Vir: Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011, str. 29).

Države članice EU-27 so v opazovanem obdobju v strukturi horizontalnih ciljev največji delež horizontalnih pomoči namenile pomočem za spodbujanje varstva okolja in varčevanje z energijo (25 % horizontalnih pomoči), sledile so jim pomoči, namenjene za regionalni razvoj, na tretjem mestu so pomoči za raziskave in razvoj, najmanj pomoči pa je bilo namenjenih za usposabljanje. V Sloveniji se je največ pomoči, v obdobju 2007–2009, dodelilo za namen regionalnih ciljev.

V strukturi horizontalnih pomoči na ravni EU-27 so pomoči za spodbujanje regionalnega razvoja (2006–2008) drugi najpomembnejši cilj med horizontalnimi pomočmi in v povprečju predstavljajo 20 % vseh dodeljenih horizontalnih pomoči oz. 14,6 % vseh dodeljenih državnih pomoči.

Podatki in analize gibanja regionalnih državnih pomoči kažejo, da Slovenija usmerja bistveno večji delež horizontalnih pomoči za namene spodbujanja regionalnega gospodarskega razvoja od povprečja EU-27 (13 % več), medtem ko je delež regionalnih pomoči v strukturi vseh dodeljenih pomoči skoraj izenačen z evropskim povprečjem. Največ teh pomoči jih dodeljujejo v Grčiji (86 %), Bolgariji (60 %) in Latviji (58 %).

Pomoči za raziskave in razvoj so v EU (po večji rasti v letu 2001) ostale skoraj nespremenjene. V opazovanem obdobju predstavljajo 16,3 % povprečno dodeljenega obsega vseh horizontalnih pomoči. Slovenija je v istem opazovanem obdobju namenila 3 % več pomoči za spodbujanje raziskav in razvoja, kot države članice EU-27.

Slovenija v primerjavi z državami članicami EU-27 dodeli bistveno manj pomoči za namene varstva okolja ter varčevanje z energijo. V letu 2007 je bilo v EU kot celoti (z izključitvijo kmetijstva, ribištva in transporta) za ta namen dodeljenih kar 25 % vseh pomoči, v Sloveniji pa zgolj 7,2 % v letu 2007 in 8,8 % v letu 2008.

Največ je k temu deležu pripomogla Švedska (85 % vseh pomoči), Nizozemska (58 %), Avstrija (49 %), Finska in Nemčija (41 %). V večini teh držav so pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo dodeljene v obliki davčnih olajšav.

V državah EU-27 je bilo v letu 2006 največ pomoči za financiranje MSP dodeljenih v Italiji (27 %), Belgiji (27 %) in Luksemburgu(27 %). Povprečje EU se giblje na ravni okrog 9 % vseh državnih pomoči (brez kmetijstva, ribištva in transporta).

6 RAZLAGA REZULTATOV IN PREVERJENJE DELOVNIH HIPOTEZ

Pri pisanju diplomskega dela sem uvodoma oblikovala štiri delovne hipoteze, katerih veljavnost bom sedaj (na podlagi rezultatov primerjalne analize kvantitativnih podatkov, opravljene v četrtem in petem poglavju) preverila ter delovne hipoteze v nadaljevanju, bodisi potrdila ali zavrnila.

Delovne hipoteze so naslednje:

1. Največ državnih pomoči v državah članicah EU in s tem tudi v Sloveniji je usmerjeno v doseganje horizontalnih ciljev.
2. Državne pomoči v Sloveniji, glede na BDP na prebivalca, se zmanjšujejo.
3. Slovenija ima glede na države članice EU relativno malo državnih pomoči (v % BDP).
4. Višina dodeljenih državnih pomoči je odvisna od gospodarske razvitosti države

1) preverjanje veljavnosti prve delovne hipoteze:

Cilj EU je, da države članice preusmerijo državne pomoči iz specifičnih sektorjev k horizontalnim ciljem. Pri primerjavi obdobja 2006–2009 so države članice EU v strukturi celotnih pomoči, horizontalnim pomočem, povprečno namenile okrog 85 % vseh dodeljenih pomoči. V istem opazovanem obdobju je Slovenija namenila okrog 71,45 % vseh dodeljenih državnih pomoči, kar pomeni, da Slovenija in s tem tudi države članice EU sledijo ciljem, ki si jih je zadala EU.

Države članice EU-27 so v zadnjem opazovanem obdobju v strukturi horizontalnih ciljev največji delež horizontalnih pomoči namenile pomočem za spodbujanje varstva okolja in varčevanje z energijo (25 % horizontalnih pomoči), sledile so jim pomoči, namenjene za regionalni razvoj, na tretjem mestu so pomoči za raziskave in razvoj. Najmanj pomoči pa je bilo namenjenih za usposabljanje.

V EU so se državne pomoči, namenjene horizontalnim ciljem, pri primerjavi dveh obdobj 2002–2004 in 2005–2007 povečale za 10 oz. 14 %, medtem ko so se v Sloveniji te pomoči povprečno povečale za okrog 1,6 %. To povečanje je predvsem rezultat zvišanja dodeljenih pomoči, namenjenih za varstvo okolja in varčevanja z energijo (za 8 %) ter pomoči, namenjene raziskavam in razvoju (2,4 %).

Veljavnost prve delovne hipoteze sem potrdila

k 2) preverjanje veljavnosti druge delovne hipoteze:

Na podlagi rezultatov analize, opravljane v četrtem poglavju in na podlagi tabele 1, ugotavljam, da se državne pomoči, izražene v BDP na prebivalca, v obdobju 2006–2008 povečujejo. Največja vrednost državnih pomoči, gledano v BDP na prebivalca, je bila leta 2008, in sicer 1827 EUR (kar je za 20,83 % več kot leta 2006 in za 7,09 % več kot leta 2007). V zadnjem opazovanem letu, letu 2009, pa se je vrednost nekoliko zmanjšala v

primerjavi z letom 2008 (za 7,19 %) vendar pa je v primerjavi z preostalima letoma (2006 in 2007) še vedno večja.

Veljavnost druge delovne hipoteze sem ovrgla.

k 3) preverjanje veljavnosti tretje delovne hipoteze:

Na podlagi rezultatov analiz, opravljenih v petem poglavju, ugotavljam, da ima Slovenija z ostalimi državami članicami v BDP relativno primerljiv obseg državnih pomoči. V letu 2008 so državne pomoči (brez železniškega sektorja) vseh članic EU-27 predstavljale 0,54 % BDP. Po podatkih, pridobljenih iz analiz, o dodeljevanju državnih pomoči po državah članicah EU ima več kot 40,70 % vseh držav članic EU-27 delež državnih pomoči nižji od 0,54 % BDP. Slovenija je v obdobju od leta 2006–2009 bila še vedno nekje nad povprečjem BDP EU-27 (leta 2007 znašal 0,68 % BDP, leta 2008 znašal 0,76 % BDP, leta 2009 znašal 1,62 % BDP). V primerjavi Slovenije z 12 novimi državami članicami EU, kjer so pomoči dosegle v povprečju 1,05 % BDP, pa je Slovenija bila do leta 2008 pod tem povprečjem, leta 2009 pa je nad povprečjem.

Veljavnost tretje delovne hipoteze sem ovrgla.

k 4) preverjanje veljavnosti četrte delovne hipoteze:

Na podlagi izvedene analize sem prišla do ugotovitev, da gospodarska razvitost države ne vpliva na dodeljevanje državnih pomoči, ampak sta bolj pomembna naslednja faktorja, kot sta velikost države ter nagnjenost nosilcev ekonomske politike. V letu 2008 so imele vse manj razvite države EU-27 državne pomoči nižje od evropskega povprečja. Od držav, ki so razvite bolj od evropskega povprečja, imajo tri države članice EU državne pomoči pod evropskim povprečjem, ostale pa močno nad evropskim povprečjem. Aktivnost industrijske politike oz. politike konkurence in s tem tudi politike državnih pomoči v državah EU-27 torej ni premosorazmerna s stopnjo razvitosti posameznih držav. Vsaka država članica ima določeno stopnjo avtonomije, tako na področju nacionalne industrijske politike, kakor tudi na področju konkurence.

Veljavnost četrte delovne hipoteze sem ovrgla.

7 ZAKLJUČEK

Državne pomoči so pomemben element konkurenčne politike vsake države članice EU. Z vidika evropske politike konkurence so opredeljene kot poseganja države v gospodarstvo preko dodeljevanja državnih pomoči iz javnih virov. Področje državnih pomoči se iz leta v leto razvija in prilagaja tako, da ustreza svetovnemu trgu, skupnemu evropskemu trgu in pa seveda tudi trgov posameznih držav članic. Namen državnih pomoči je predvsem v odpravljanju tržnih nepopolnosti, pri tem pa je potrebno upoštevati tudi dejstva, da lahko državne pomoči povzročijo različne negativne učinke. Zaradi tega se je v EU izoblikoval sistem dodeljevanja državnih pomoči (različni predpisi in nadzor nad dodeljevanjem pomoči).

Slovenija ima izoblikovan sistem državnih pomoči v okviru EU in sledi ciljem EU, kateri težijo k znižanju splošnega nivoja državnih pomoči, ter da se članice EU pri dodeljevanju pomoči čim bolj preusmerijo iz sektorskih k horizontalnim ciljem.

V Sloveniji so državne pomoči urejene v Zakonu o spremljanju državnih pomoči, ki ureja vse postopke priglasitve, obveznost poročanja in evidentiranja državnih pomoči, pristojnost nacionalnega nadzora v primeru državnih pomoči, obveznost periodičnega poročanja, pa tudi svetovanje dajalcem in prejemnikom javnih sredstev. V skladu z določili ZSDrP je v Sloveniji resorno pristojen organ Ministrstvo za finance, ki je tudi upravljalec državnih pomoči. Med dajalce državnih pomoči v Sloveniji spadajo še naslednje institucionalne enote: enote centralne ravni države, neposredni uporabniki državnega proračuna, državni skladi, druge enote centralne ravni države, enote lokalne ravni države, neposredni uporabniki proračunov občin, skladi lokalne ravni države in druge enote lokalne ravni države ter skladi socialnega zavarovanja.

Nivo dodeljevanja državnih pomoči se na ravni EU-27, kakor tudi v Sloveniji, v obdobju od leta 2006 do leta 2009 povečuje, povečuje se pa tudi njihov delež BDP. Če bi vključili primerjavo z daljšim časovnim obdobjem (od leta 1998 do 2008), pa je vseeno opazen trend padanja višine državnih pomoči, kakor tudi padanja višine BDP. V letu 2008 so države članice v povprečju namenile 85% pomoči za horizontalne cilje.

Več kot 40,70 % držav članic ima delež državnih pomoči nižji od 0,53 %. Slovenija je v letu 2008 bila še vedno nekoliko nad povprečjem BDP EU-27 (0,54 % BDP), saj je delež državnih pomoči znašal 0,76 % BDP, v letu 2009 pa 1,62 % BDP. V primerjavi z 12 novimi članicami (1,05 % BDP) je Slovenija do leta 2008 bila pod tem povprečjem, v zadnjem opazovanem letu pa je delež BDP močno nad povprečjem.

Na podlagi vsega zapisanega in opravljene analize menim, da so državne pomoči izredno pomemben element konkurenčnosti vsake države, kakor tudi EU. Za ohranitev ciljev EU bi v prihodnosti bilo potrebno ohraniti višino državnih pomoči, spremenila bi se naj le struktura dodeljevanja. Več sredstev bi se naj namenilo za začetne investicije MSP in odpiranje novih delovnih mest (npr. za odpiranje podjetij z mladim kadrom, kjer bi imeli mladi, ki so končali izobraževanje možnost, da pridobljeno znanje prenesejo na druge, hkrati pa si pridobijo delovne izkušnje). Prav tako bi se naj več sredstev namenilo za raziskave in razvoj ter varstvo okolja. Torej več sredstev bi se naj namenilo v tiste namene, ki pospešujejo gospodarsko rast in konkurenčnost v državi.

LITERTURA IN VIRI

LITERATURA:

1. BOGATAJ JANČIČ, Maja (1999). Nadzor nad državnimi pomočmi v pravni ureditvi evropske skupnosti – prilagajanje Slovenije. Magistrska naloga, Pravna fakulteta, Ljubljana.
2. BELCREDI, Massimo, LOUNZO, Caprio, PIPPO, Ronci (1984.). The Aid Element in State Participation to Company Capital. Office for Official Publications of EC, Luxembourg.
3. FERK, Petra, FERK Boštjan (2008). Javne službe, državne pomoči in javno-zasebna partnerstva. GV založba, Ljubljana.
4. GRAH, Ines (2009). Finančna kriza in državne pomoči. Diplomsko delo, Ljubljana
5. GRILC, Peter, ILEŠIČ, Tomaž. (2004). Pravo Evropske unije. Cankarjeva založba, Ljubljana.
6. GRLJ, Rihard (2004). Državne pomoči: Alstom. Diplomsko delo, Ljubljana.
7. JAGODIČ LEKOČEVIČ, Lea, RUDOLF MESERIČ, Jana, PLEŠA, Bernarda (2009). Vodič skozi državne pomoči. Verlag Dashöfer d.o.o, Ljubljana
8. JURIČ, Jožica (2008). Oblike državnih pomoči malim in srednje velikim podjetjem v Sloveniji. Specialistično delo, Maribor
9. KLEMENC, Verena. (2000). Državne pomoči v pravu Evropske skupnosti. Diplomsko delo, Pravna fakulteta, Ljubljana
10. KOVAČIČ, Jasmina.(2005). Državne pomoči v izbranih državah Evropske unije. Diplomsko delo, Ljubljana
11. LOGAR, Mojca (2010). Regionalne državne pomoči in njihov vpliv na konkurenco. Magistrska naloga, Ljubljana
12. LOVREČIČ, Radko (2003). Državne pomoči v Sloveniji. Diplomsko delo, Ljubljana
13. MOUSSIS, Nicolas (1999). Evropska unija. Littera picta d.o.o., Ljubljana
14. MRAMOR, Dušan (2004). Predlog zakona o spremljanju državnih pomoči. Vlada Republike Slovenije, Ljubljana.
15. MURN, Ana (2001). Državne in strukturne pomoči v Evropski uniji, posameznih državah Evropske unije in v Sloveniji. Delovni zvezek Urada RS za makroekonomske analize in razvoj. 2001, 10/letnik IX/2000. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana.
16. MURN, Ana (2001): Državne in strukturne pomoči v Evropski uniji, posameznih državah Evropske unije in v Sloveniji., Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana.
17. MURN, Ana (2002). Industrijska politika in državne pomoči v Evropski uniji in v Sloveniji. Delovni zvezek Urada RS za makroekonomske analize in razvoj. 2002, 2/letnik XI/2002, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana
18. PIRNOVAR, Tatjana (2009). Državne pomoči v Sloveniji v okvirih Evropske unije. Magistrsko delo, Fakulteta za upravo, Ljubljana
19. POLŠAK, Blaž (2003). Dodeljevanje državnih pomoči v Evropski uniji in v Sloveniji. Magistrsko delo, Ljubljana.
20. (2002). Poročilo o delu Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi za obdobje od 1.1.2001 do 31.12.2001.
21. PROSEN, Tina (2001). Državne pomoči v državah članicah Evropske unije. Diplomsko delo, Ljubljana.

22. Poročilo o delu Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi za obdobje od 1.1.2001 do 31.12.2001 (2002). Vlada RS.
23. RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE (2008). Revizijsko poročilo: Evropska sredstva in državne pomoči, Ljubljana.
24. SIMONETI, Marko (1999). Projekt državnih pomoči: strokovna izhodišča za pripravo programa prilagoditve državnih pomoči v Sloveniji sistemu Evropske unije. Central and Eastern European Privatization Network.Ljubljana.
25. ŠKVARČ, Petrik (2005) Pomen državnih pomoči v Sloveniji in Evropski uniji. Diplomsko delo, Maribor.
26. ŠPOLAR, Saša (2008). Državne pomoči v Evropski uniji in v Sloveniji s poudarkom na podpori inovativnosti. Diplomsko delo, Ekonomska fakulteta, Ljubljana.
27. ŠTRUKELJ, Nataša (2008). Državne pomoči v Evropski uniji in Sloveniji. Ljubljana
28. VODOPIVEC JEAN, Irena (2007). Nadzor državnih pomoči v Sloveniji. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
29. (2000).Zakon o nadzoru državnih pomoči (ZNDP). Uradni list RS, št. 01/2000, 30/2001.
30. (2002). Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah. Uradni list RS, št. 110/2002, 91/2005, 112/2005-UPB1, 31/2007, 44/2007-UPB2.
31. (2003). Uredba o namenih in pogojih za dodeljevanje državnih pomoči ter določitvi pristojnih ministrstev za upravljanje posameznih shem državnih pomoči. Uradni list RS, št. 38/2003.
32. (2004).Zakon o spremljanju državnih pomoči (ZSDrP). Uradni list RS, št. 37/2004
33. (2004) Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu 'de minimis'. Uradni list RS, št.61/2004, 22/2007

VIRI:

1. Commision Notice on the Application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State Aid in the Form of Guarantees, 2000. Dostopno 20.06.2008: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:155:0010:0022:en:PDF>.
2. Commission Regulation (EC) No.70/2001 of 12 January 2001 on the Application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State Aid to Small and Medium-Sized Enterprises. Dostopno 12.01.2001 na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:02:32001R0070:SL:PDF>.
3. Council Regulation (EC) No 659/1999 of 22 March 1999 Laying Down Detailed Rules for the Application of Article 93 of the EC Treaty (Official Journal of the European Communities, L 83/1). Dostopno :22.03.1999 na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31999R0659:SL:PDF>.
4. European Comsission. Competition State Aid Scoreboard. Dostopno 14.12.2010:http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html.
5. EVROPSKA KOMISIJA (2005). Konkurenčna politika EU in potrošnik. Dostopno 23.01.2011 na: http://ec.europa.eu/competition/publications/consumer_sl.pdf.
6. MINSTRSTVO ZA FINANCE. (2004). Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2001, 2002 in 2003. Dostopno 17.10.2010 na : http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_sedmo.pdf.
7. MINSTRSTVO ZA FINANCE. (2006). Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2003, 2004, 2005. Dostopno 17.10.2010 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_osmo.pdf.

8. MINISTRSTVO ZA FINANCE. (2007). Deveto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2004, 2005, 2006. Dostopno 17.10.2010 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_deveto.pdf.
9. MINISTRSTVO ZA FINANCE. (2008). Deseto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2005, 2006, 2007. Dostopno 12.11.2009 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/Deseto_porocilo_DP_koncno.pdf.
10. MINISTRSTVO ZA FINANCE. (2009). Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2006, 2007, 2008. Dostopno 09.11.2009 na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_enajsto.pdf.
11. MINISTRSTVO ZA FINANCE (2011). Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji za leta 2007, 2008, 2009. Dostopno 14.03.2011: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/dr%C5%BEavne_pomo%C4%8Di/LP_12_CISTOPIS.pdf.
12. SILIČ, Vesna. Državne pomoči (2005). Dostopno 29.11.2005 na: <http://www.interreg-slohucro.com/modules/novice/priloge/18/Drzavne%20pomoci.pdf>.

PRILOGE

Priloga 1: Državne pomoči za zaposlovanje in usposabljanje v Sloveniji (2006–2009)

Kategorija	Leto 2006			Leto 2007			Leto 2008			letu 2009		
	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP
Zaposlovanje	16,6	6,00 %	0,05 %	7,1	2,64 %	0,02 %	2,0	0,63 %	0,01 %	12,5	2,06 %	0,04 %
Usposabljanje	1,9	0,67 %	0,01 %	3,4	1,26 %	0,01 %	0,8	0,23 %	0,00 %	0,3	0,05 %	0,00 %
Skupaj	18,4	6,67 %	0,06 %	10,4	3,90 %	0,03 %	2,8	0,86 %	0,01 %	12,7	2,11 %	0,04 %

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Priloga 2: Državne pomoči v posebnih sektorjih v Sloveniji (2006–2009)

Kategorija	Leto 2006			Leto 2007			Leto 2008			letu 2009		
	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	Mio EUR	Delež DP	Delež v BDP
Transport (kopenski)	41,17	14,92 %	0,14 %	44,12	16,47 %	0,13 %	42,3	13,05 %	0,11 %	38,99	6,45 %	0,11 %
Transport (morski)										10,39	1,72 %	0,03 %
Premogovništvo	14,8	5,37 %	0,05 %	17,2	6,42 %	0,05 %	17,46	5,39 %	0,05 %	16,44	2,72 %	0,05 %
Prestrukturiranje	2,58	0,93 %	0,01 %	0,56	0,21 %	0,00 %	1,3	0,40 %	0,00 %	1,57	0,26 %	0,00 %
Reševanje	0,37	0,13 %	0,00 %	0,55	0,21 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	1,45	0,24 %	0,00 %
Posebni sektorji	58,92	21,33 %	0,19 %	62,43	23,31 %	0,18 %	61,07	18,84 %	0,16 %	68,85	11,38 %	0,20 %

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Priloga 3: Deleži državnih pomoči po regijah v Sloveniji (2006–2009)

	2006	2007	2008	2009
	Delež	Delež	Delež	Delež
	%	%	%	%
Gorenjska	3,28	5,69	6,83	4,51
Goriška	4,33	6,25	3,77	4,95
Obalno Kraška	3,36	4,86	5,18	1,92
Osrednje Slovenska	39,27	39,42	41,58	60,84
Notranjsko-Kraška	1,23	1,4	1,06	0,81
Koroška	2,32	2,89	2,22	1,37
Savinjska	8,27	9,87	9,55	7,74
Zasavska	6,31	7,06	6,44	3,2
Spodnje Posavksa	3,49	2,14	7,49	1,0
Jogovzhnoda Slovenija	12,01	7,15	5,01	4,04
Podravska	9,21	9,09	9,05	6,13
Pomurska	6,91	4,16	4,78	3,51

Vir: Deveto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2007), Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2008), Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Priloga 4: Državne pomoči po dejavnosti v Sloveniji (2006–2009)

Naziv dejavnosti	Leto 2006				Leto 2007				Leto 2008				Leto 2009			
	DP v Mio EUR	Delež DP v dodani vred.	DP na zap.	DP v Mio EUR	Delež DP v dodani vred.	DP na zap.	DP v Mio EUR	Delež DP v dodani vred.	DP na zap.	DP v Mio EUR	Delež DP v dodani vred.	DP na zap.	DP v Mio EUR	Delež DP v dodani vred.	DP na zap.	
Kmetijstvo, lov in gozdarstvo, ribištvo	45,4 6	16,46 %	1.491,5 1	60,2 7	22,50 %	1.539,2 8	52,2 7	16,13 %	1.348,2 4	45,1 2	7,46 %	1.196,1 8	45,1 2	7,46 %	1.196,1 8	
Rudarstvo	15,8 6	5,74 %	4.099,5 2	18,0 8	6,75 %	4.863,0 9	18,7 6	5,79 %	5.482,7 3	19,6 6	3,25 %	6.425,3 7	19,6 6	3,25 %	6.425,3 7	
Predelovalne dejavnosti	73,3 1	26,54 %	329,56 2	41,6 2	15,54 %	186,25 7	63,9 7	19,74 %	295,79 5	95,7 7	15,82 %	502 7	95,7 7	15,82 %	502 7	
Elektrika, plin, para in oskrba z vodo	1,77	0,64 %	111,03	15,9 4	5,95 %	977,23	21,9 8	6,78 %	1.316,2 6	21,2 8	3,52 %	1.249,2 7	21,2 8	3,52 %	1.249,2 7	
Gradbeništvo	2,84	1,03 %	39,72	2,03	0,76 %	24,79	4,64	1,43 %	51,8	7,4	1,22 %	88,88	7,4	1,22 %	88,88	
Trgovina; popravila motornih vozil	7,53	2,73 %	69,01	4,22	1,58 %	36,83	5,58	1,72 %	47,73	10,8	1,79 %	95,18	10,8	1,79 %	95,18	
Promet, skladiščenje in zveze	11,6 9	4,23 %	360,64	47,0 1	17,55 %	943,84	47,0 7	14,52 %	915,56	49,5 2	8,19 %	1.014,2 8	49,5 2	8,19 %	1.014,2 8	
Gostinstvo	45,8 6	16,60 %	977,82	15,0 4	5,62 %	448,92	16,9 7	5,24 %	494,93	24,4 5	4,04 %	723,39	24,4 5	4,04 %	723,39	
Finančno posredništvo	0,29	0,11 %	6,76	12,8 3	4,79 %	284,62	16,3 4	5,04 %	347,2	225, 1	37,22 %	4.828,1 7	225, 1	37,22 %	4.828,1 7	
Nepremičnine, najem in poslovne storitve	20,9 4	7,58 %	751,44	21,2 1	7,92 %	303,3	24,5 7	7,58 %	328,63	40,3 4	6,67 %	531,69	40,3 4	6,67 %	531,69	
Javna uprava, obramba, obvezna socialna varnost	0,43	0,15 %	8,51	0,37	0,14 %	7,25	20,5 1	6,33 %	403,45	32,8 2	5,43 %	636,54	32,8 2	5,43 %	636,54	
IZobraževanje	10,2 6	3,71 %	139,26	8,89	3,32 %	149,19	9,28	2,86 %	152,13	9,47	1,57 %	151,27	9,47	1,57 %	151,27	
Zdravstvo in socialno skrbstvo	9,98	3,61 %	201,45	0,54	0,20 %	10,76	1,12	0,35 %	21,75	0,74	0,12 %	14,1	0,74	0,12 %	14,1	
Druge javne, skupne in osebne storitve	28,9 6	10,48 %	593,72	19,8 3	7,40 %	757,11	21,0 4	6,49 %	774,39	22,4 2	3,71 %	813,68	22,4 2	3,71 %	813,68	

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Priloga 5: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2006, 2007, 2008, 2009 po posameznih kategorijah

Kategorija	Leto 2006			Leto 2007			Leto 2008			Leto 2009		
	v mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	v mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	v mio EUR	Delež DP	Delež v BDP	v mio EUR	Delež DP	Delež v BDP
Kmetijstvo	88,23	31,94 %	0,29 %	100,6	37,58 %	0,29 %	108,73	33,55 %	0,29 %	103,79	17,16 %	0,30 %
Ribištvo	0,08	0,03 %	0,00 %	0,38	0,14 %	0,00 %	0,12	0,04 %	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00 %
Kmetijstvo in ribištvo	88,31	31,97 %	0,29 %	101,0	37,73 %	0,29 %	108,84	33,58 %	0,29 %	103,79	17,16 %	0,30 %
Horizontalni cilji	129,04	46,71 %	0,42 %	104,3	38,97 %	0,30 %	154,19	47,57 %	0,42 %	432,12	71,45 %	1,24 %
R&D	19,56	7,08 %	0,06 %	22,80	8,54 %	0,07 %	21,61	6,67 %	0,06 %	67,00	11,08 %	0,19 %
Varstvo okolja	2,57	0,93 %	0,01 %	18,90	7,06 %	0,05 %	26,14	8,07 %	0,07 %	28,02	4,63 %	0,08 %
MSP	29,29	10,60 %	0,10 %	3,40	1,30 %	0,01 %	2,21	0,68 %	0,01 %	1,71	0,28 %	0,00 %
Zaposlovanje	16,55	5,99 %	0,05 %	7,00	2,64 %	0,02 %	2,03	0,63 %	0,01 %	12,47	2,06 %	0,04 %
Usposabljanje	1,85	0,67 %	0,01 %	3,30	1,26 %	0,01 %	0,75	0,23 %	0,00 %	0,28	0,05 %	0,00 %
Regionalni cilji	45,89	16,61 %	0,15 %	38,40	14,36 %	0,11 %	79,62	24,57 %	0,21 %	92,79	15,34 %	0,27 %
Finančna kriza										215,49	35,63 %	0,62 %
Kultura	11,10	4,02 %	0,04 %	10,20	3,81 %	0,03 %	13,72	4,23 %	0,04 %	14,38	2,38 %	0,04 %
Naravne nesreče	0,00	0,00 %	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00 %	8,11	2,50 %	0,02 %	0	0,00 %	0,00 %
Varčevanje z energijo	2,23	0,81 %	0,01 %									
Posebni sektorji	58,92	21,33 %	0,19 %	62,40	23,31 %	0,18 %	61,07	18,84 %	0,16 %	68,85	11,38 %	0,20 %
Transport -kopenski	41,17	14,90 %	0,14 %	44,10	16,47 %	0,13 %	42,30	13,05 %	0,11 %	38,99	6,45 %	0,11 %
Transport -morski				0,00			0			10,39	1,72 %	0,03 %
Premogovništvo	14,80	5,36 %	0,05 %	17,20	6,42 %	0,05 %	17,46	5,39 %	0,05 %	16,44	2,72 %	0,05 %
Prestrukturiranje	2,58	0,93 %	0,01 %	0,50	0,21 %	0,00 %	1,30	0,40 %	0,00 %	1,57	0,26 %	0,00 %
Reševanje	0,37	0,13 %	0,00 %	0,50	0,21 %	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00 %	1,45	0,24 %	0,00 %
Skupaj	276,27	100,00 %	0,91 %	267,8	100,00 %	0,77 %	324,1	100,00 %	0,87 %	604,76	0,00 %	1,73 %

Vir: Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (2009), Dvanajsto poročilo o dodeljenih državnih pomočeh v Sloveniji (2011).

Priloga 6: Državne pomoči (brez kmetijstva, ribištva in transporta) EU-27 v mio EUR (1998–2009)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	69062,8	59501,1	67962,6	70349,3	73961,8	70020,8	69970,8	67050,3	91206,5	67030,9	309274,0	427365,95
	52517,0	42205,3	50914,9	53223,2	61367,9	57525,2	53083,7	51744,9	54162,4	51844,8	294534,9	412272,97
EU15	69062,8	59501,1	61464,7	64927,4	65258,1	55976,1	59071,8	58646,6	83725,6	59408,6	298923,3	417367,4
	52517,0	42205,3	44509,7	47976,8	52904,7	43942,8	45690,4	47043,8	49739,9	47897,7	287202,5	405629,83
EU12		6497,8	5421,9	8703,6	14044,7	10899,0	8403,6	7480,9	7622,2	10350,8	9998,5436	
		6405,2	5246,4	8463,1	13582,4	7393,2	4701,1	4422,5	3947,1	7332,4	6643,1454	
Belgija	1349,1	1421,7	1423,2	1543,9	1326,9	979,7	995,1	1175,5	1388,6	1514,6	23052,1	34329,978
	1057,2	1062,0	954,5	946,5	1101,1	727,2	747,9	754,2	983,2	1112,7	22685,2	33924,97
Bolgarija				117,0	200,2	70,9	35,3	39,4	465,3	439,7	727,12343	
				114,6	153,4	70,7	35,3	39,4	31,5	16,2	29,685039	
Češka		2463,3	2019,1	4223,9	3171,7	693,2	788,6	996,9	1108,2	1416,6	949,66846	
		2461,4	2019,1	4223,9	3171,7	426,0	561,8	736,3	882,1	1143,3	697,13951	
Danska	1689,4	1667,0	2007,6	2086,6	1806,3	1535,9	1767,0	1737,0	1722,2	1820,7	58306,4	10174,032
	1254,0	1277,3	1554,4	1639,6	1522,1	1288,5	1537,9	1496,2	1450,5	1578,9	58111,7	9956,0466
Nemčija	19512,5	18681,3	18427,5	21341,4	25568,0	18208,6	18062,0	17886,6	18988,9	16074,7	67651,1	116782,88
	17599,6	16452,7	16262,9	19387,8	23432,2	16425,1	16284,5	16246,0	17463,2	14858,4	66109,9	115350,04
		9,3	11,9	14,2	10,0	46,5	45,4	39,9	39,0	46,3	42,328381	
Estonija				9,3	11,9	14,2	10,0	11,6	17,9	12,5	11,0	14,4
	1146,6	1436,3	1351,3	1448,3	2007,3	643,6	584,4	796,5	906,4	1234,6	2095,0	12625,25
Irska	1025,1	974,9	871,4	864,7	610,9	425,3	442,6	638,5	736,5	712,5	889,3	11839,36
	1046,9	859,6	1110,1	1028,8	634,4	952,6	976,3	846,7	897,1	969,9	1507,8	14313,61
Grčija	665,3	540,4	787,0	592,6	415,9	370,7	458,2	430,6	473,2	617,9	1287,7	14089,574
	6321,3	5475,6	7857,6	7784,9	5576,9	5208,0	4502,0	4628,7	5000,4	5018,0	6420,5	13183,149
Španija	5287,0	4492,2	6732,0	6700,2	5238,5	4585,2	3796,1	3807,3	3826,0	3962,4	5507,4	12407,328
	12962,0	10721,7	10413,3	10406,4	9540,0	9209,3	11401,5	10905,1	33159,8	10527,7	39047,4	42334,972
Francija	9411,5	6853,7	6275,3	6264,2	7384,1	6158,7	7867,2	8102,5	7946,4	7921,7	36167,0	39340,734
	11997,9	7602,3	7163,9	7185,2	7470,4	7026,7	6928,3	6801,6	7120,2	5694,7	5849,7	10097,272
Italija	9759,3	5332,8	5638,3	5534,9	6290,3	6137,0	5205,5	5607,3	6020,2	4260,4	4604,6	8999,4951
		334,5	403,3	444,1	322,5	238,4	213,9	91,1	117,1	111,1	402,93796	
Ciper		268,3	322,5	359,0	291,4	151,4	149,8	75,7	66,4	79,1	295,05724	

Vir: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html

Latvija	74,7	82,7	56,0	74,8	99,7	207,2	279,1	227,6	1138,3	1071,9945
	74,7	39,8	16,8	19,2	26,7	35,4	33,8	47,4	984,9	901,62179
Litva	58,7	30,1	82,1	70,3	136,2	133,5	145,7	186,0	257,2	220,78179
	58,6	30,1	82,1	70,3	35,3	36,7	57,3	47,8	167,2	71,35295
Luxemburg	120,0	100,1	93,7	122,8	101,8	87,3	84,2	75,5	2854,7	1047,071
	74,1	54,1	47,3	74,0	50,5	49,4	48,3	48,5	2836,6	1025,591
Madžarska	841,8	797,7	869,9	1170,2	2535,7	3008,4	2127,1	1860,2	2284,1	1924,5531
	841,8	797,7	869,9	997,4	781,5	1092,8	985,2	936,3	1631,3	1458,401
Malta	161,0	199,6	215,5	108,2	189,7	190,3	153,4	135,3	117,7	113,2887
	161,0	199,6	215,5	108,2	171,4	167,9	130,7	114,3	102,3	96,86
Nizozemska	2157,9	2674,0	2045,9	2367,2	2208,6	2222,8	2127,4	2246,4	16196,8	12116,111
	676,4	869,0	850,9	781,2	1133,1	1306,3	1525,7	1389,7	15540,3	11420,599
Avstrija	1805,9	1681,7	1669,0	1651,4	841,4	1288,1	2148,8	1471,5	2617,4	11238,379
	613,9	589,9	605,1	652,0	599,7	1083,7	1923,0	1239,7	2400,6	10530,131
Pojlska	2089,6	1398,5	1005,6	7004,5	3525,7	1948,1	2303,7	1761,9	2768,0	2919,4566
	2089,6	1398,5	996,6	6979,5	2574,5	971,5	1260,3	1253,1	2116,6	2241,984
Portugaljska	1675,6	1705,7	1728,6	1357,5	1441,7	1385,5	1504,8	2194,4	2106,5	1680,0021
	1265,1	1309,7	1341,8	1271,0	1361,2	1433,0	1467,2	2164,7	2080,5	1643,5238
Romunija			1329,0	1432,4	2078,0	560,0	712,3	1375,2	772,6	770,53303
			1252,1	1359,6	2022,1	513,2	668,7	268,0	232,6	162,17003
Slovenija	234,6	262,6	155,6	205,8	927,2	874,9	248,5	33,9	250,1	535,83045
	211,0	210,8	127,8	172,1	809,9	786,9	161,9	33,6	175,4	448,049
Slovaška	230,3	216,3	190,6	274,3	357,8	398,2	343,8	312,5	749,0	320,0473
	229,4	216,3	190,6	249,7	312,2	331,9	260,6	255,7	669,1	229,0459
Finska	2282,8	2046,6	2199,7	1839,6	2017,7	2250,6	2236,8	2114,1	2092,8	2114,0446
	517,8	515,2	520,9	440,4	562,8	604,4	641,0	630,2	777,6	812,955
Švedska	932,5	949,9	974,2	926,3	619,0	2786,9	2995,2	2910,1	3113,2	11135,167
	527,0	528,2	493,7	438,5	412,1	1035,4	2636,6	2578,4	2838,5	10854,058
Velika Britanija	4062,4	2477,5	3098,9	3456,4	4180,4	3743,4	3444,8	5541,7	66011,8	124237,48
	2783,4	1353,4	2023,0	2376,3	2979,2	2680,6	2598,9	4821,5	65365,7	123435,42

Vir: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html

Priloga 7: Državne pomoči (brez kmetijstva, ribištva in transporta) EU-27 kot delež BDP v % (1998–2009)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,5	2,5	3,6
EU15	0,6	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	2,4	3,5
EU12	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,8	0,5	2,6	3,8
	0,6	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	2,5	3,7
	1,2	1,0	1,2	1,0	1,3	2,0	1,5	1,1	0,9	0,9	1,1	1,1
	1,2	0,9	1,2	0,9	1,2	1,9	1,0	0,6	0,5	0,4	0,8	0,8
Belgija	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	6,6	10,2
	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	6,5	10,1
Bolgarija					0,5	0,8	0,3	0,1	0,1	1,4	1,2	2,1
					0,5	0,6	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
			2,4	1,9	3,9	2,9	0,6	0,6	0,8	0,8	1,0	0,7
Češka			2,4	1,9	3,9	2,9	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	0,5
			1,0	1,0	0,8	0,7	0,8	0,8	0,7	0,8	24,9	4,6
Danska			0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,7	24,8	4,5
	0,9	0,8	0,8	0,9	1,1	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	2,7	4,8
Nemčija			0,8	0,8	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	2,6	4,8
	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
Estonija			0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	1,1	1,3	1,1	1,1	1,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	1,2	7,7
Irski			0,7	0,7	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	7,2
	0,7	0,5	0,6	0,6	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	6,0
Grčija			0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	5,9
	0,8	0,7	0,9	0,9	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	1,3
Španija			0,7	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	1,2
	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	1,7	0,5	2,0	2,2
Francija			0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	1,8	2,1
	0,8	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,7
Italija			0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,6
	2,6	3,0	3,0	3,3	2,3	1,6	1,6	1,4	0,6	0,7	0,6	2,4
Ciper			2,1	2,4	2,7	2,1	1,0	1,0	0,5	0,4	0,5	1,7
Latvija			0,6	0,6	0,4	0,5	0,6	1,1	1,3	1,0	5,0	5,8

Latvija				0,6	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	4,4	4,9
Litva				0,3	0,2	0,4	0,3	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,8	0,8
				0,3	0,2	0,4	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5	0,3
Luxemburg				0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	7,3	2,8
				0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	7,3	2,7
Madžarska				1,1	1,0	1,0	1,4	2,8	3,2	2,2	2,2	1,9	2,3	2,1	2,1
				1,1	1,0	1,0	1,2	0,9	1,2	1,0	1,0	0,9	1,6	1,6	1,6
Malta				3,4	4,3	4,4	2,1	3,7	3,6	2,8	2,4	2,4	2,0	2,0	2,0
				3,4	4,3	4,4	2,1	3,4	3,2	2,4	2,4	2,0	1,8	1,7	1,7
Nizozemska				0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	2,7	2,1
				0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	2,6	2,0	2,0
Avstrija				0,8	0,7	0,3	0,5	0,5	0,5	0,8	0,5	0,5	0,9	4,1	4,1
				0,3	0,3	0,2	0,4	0,4	0,4	0,7	0,4	0,4	0,8	3,8	3,8
Poljska				1,0	0,6	0,4	3,0	1,4	0,8	0,8	0,6	0,6	0,9	0,9	0,9
				1,0	0,6	0,4	3,0	1,0	0,4	0,5	0,4	0,4	0,7	0,7	0,7
Portugalska				1,1	1,1	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	1,3	1,2	1,0	1,0
				0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,3	1,2	1,0	1,0
Romunija						1,6	1,6	2,1	0,6	0,7	1,2	1,2	0,6	0,7	0,7
						1,5	1,5	2,1	0,5	0,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Slovenija				1,0	1,0	0,6	0,7	3,0	2,7	0,7	0,1	0,1	0,7	1,5	1,5
				0,9	0,8	0,5	0,6	2,6	2,4	0,5	0,1	0,1	0,5	1,3	1,3
Slovaška				0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	1,1	0,5	0,5
				0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	1,0	0,4	0,4
Finska				1,7	1,5	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2
				0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5
Švedska				0,4	0,4	0,2	0,5	0,9	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	3,8	3,8
				0,2	0,2	0,2	0,4	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,9	3,7	3,7
Velika Britanija				0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	4,0	7,9	7,9
				0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	4,0	7,9	7,9

Vir: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html